Penderfyniad Drafft ar gyfer y Chweched Cynulliad

Chwefror 2020

BWRDD **TALIADAU**
REMUNERATION BOARD

Y Bwrdd Taliadau

Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff annibynnol sy'n gyfrifol am bennu cyflogau, pensiynau a lwfansau Aelodau'r Cynulliad a'u staff. Sefydlwyd y Bwrdd gan Fesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010), a gafodd Gymeradwyaeth Frenhinol ar 22 Gorffennaf 2010.

Aelodau'r Bwrdd

- Y Fonesig Dawn Primarolo DBE PC (Cadeirydd)
- Ronnie Alexander
- Trevor Reaney CBE
- Mike Redhouse
- Y Fonesig Jane Roberts

Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd

- Lleu Williams, Clerc
- Ruth Hatton, Dirprwy Glerc

Gellir gweld copi electronig o'r adroddiad hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol: **www.cynulliad.cymru**. Gellir cael copïau o'r adroddiad hwn hefyd ar ffurfiau hygyrch yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain neu gopïau caled gan:

Clerc y Bwrdd Taliadau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Ffôn: **0300 200 6565**
E-bost: **Taliadau@Cynulliad.Cymru**

Cynnwys

Dehongli ... 4
Pennod 1: Cyflwyniad ac egwyddorion cymorth ariannol ... 7
Pennod 2: Rheolau cyflwyno ceisiadau ... 12
Pennod 3: Tâl Aelodau ... 16
Pennod 3A: Cymorth Ychwanegol ... 20
Pennod 4: Gwariant ar Lety Preswyl ... 24
Pennod 5: Siwrneiau'r Aelodau ... 31
Pennod 6: Cronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr ... 40
Pennod 7: Cymorth staffio ar gyfer Aelodau ... 48
Pennod 8: Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol ... 57
Pennod 9: Aelodau sy'n gadael eu swyddi ... 65

Dehongli

Yn y Penderfyniad hwn:

Ystyr "Deddf 2006" yw **Deddf Llywodraeth Cymru 2006.**

Ystyr "ASHE" yw'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion, a gynhelir gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Ystyr "y Cynulliad" yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru.[1]

Ystyr "Comisiwn y Cynulliad" yw Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sydd â chyfrifoldeb dros ddarparu eiddo, staff a gwasanaethau i gynorthwyo Aelodau.

Ystyr "cyswllt busnes" yw corff corfforaethol, cwmni neu ymddiriedolaeth y mae'r Aelod wedi'i gysylltu ag ef neu berson sydd wedi'i gysylltu â'r Aelod drwy gorff corfforaethol, cwmni neu ymddiriedolaeth. At y dibenion hyn, penderfynir a yw Aelod wedi'i gysylltu â chorff corfforaethol, cwmni, ymddiriedolaeth neu berson yn unol ag adran 252 o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Ystyr "ardal Caerdydd" yw unrhyw fan o fewn cylch pum milltir o gwmpas adeilad y Cynulliad Cenedlaethol ym Mae Caerdydd.

Ystyr "cronfeydd canolog" yw cyllid a ddarperir gan Gomisiwn y Cynulliad yn unol â'r Penderfyniad hwn ac nid o unrhyw lwfansau eraill sydd ar gael i Aelodau neu Bleidiau Gwleidyddol o dan y Penderfyniad hwn.

Ystyr "y Prif Weithredwr a'r Clerc" yw Clerc y Cynulliad yn unol â'r diffiniad yn adran 26 o Ddeddf 2006.

Ystyr "anabledd" yw nam corfforol neu feddyliol sy'n cael effaith niweidiol sylweddol a thymor hir ar allu person i wneud gweithgareddau o ddydd i ddydd, fel y'i diffinnir yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010.

[1] Ar 6 Mai 2020, bydd enw'r Cynulliad yn newid i 'Senedd Cymru' neu 'Welsh Parliament', yn unol â'r darpariaethau yn Neddf Senedd ac Etholiadau (Cymru) 2020. Bydd y Penderfyniad terfynol, a gyhoeddir ar ôl y dyddiad hwnnw, yn cyfeirio at y sefydliad wrth ei enw newydd.

Mae i **"aelod o'r teulu"** yr un ystyr ag a nodir yn Rheol Sefydlog 3.2.

Ystyr **"ardal fewnol"** yw'r ardal o fewn ffiniau rhanbarthau etholaethol Gorllewin De Cymru, Canol De Cymru a Dwyrain De Cymru fel y maent yn sefyll ar ddechrau pob Cynulliad, ac eithrio'r etholaethau hynny sydd wedi'u lleoli yn yr ardal ryngol.

Ystyr **"ardal ryngol"** yw etholaethau Gŵyr, Castell-nedd, Dwyrain Abertawe a Gorllewin Abertawe, fel y maent ar ddechrau pob Cynulliad.

Ystyr **"prif gartref"** yw'r cartref y mae Aelod wedi'i gofrestru gyda thîm Cymorth Busnes i Aelodau Comisiwn y Cynulliad.

Ystyr **"y Mesur"** yw **Mesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010.**

Ystyr **"Aelod"** yw Aelod o'r Cynulliad.

Ystyr **"dyletswyddau aelod"** yw busnes seneddol ac etholaethol neu ranbarthol a gyflawnir gan Aelod, at ddibenion ad-dalu gwariant, sy'n deillio o'i ethol yn Aelod.

Ystyr **"ardal allanol"** yw'r ardal o fewn ffiniau rhanbarthau etholaethol Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gogledd Cymru fel y maent yn sefyll ar ddechrau pob Cynulliad.

Mae **"Tîm Cymorth Busnes"** yr Aelodau yn darparu cyngor a chanllaw i Aelodau'r Cynulliad a'u Staff Cynorthwyol ar bob agwedd ar y cymorth ariannol sydd ar gael i Aelodau i'w helpu yn eu rôl fel cynrychiolwyr etholedig. Mae Tîm Cymorth Busnes yr Aelodau hefyd yn gyfrifol am ddarparu cyngor a chanllaw i Aelodau yn eu rôl fel cyflogwyr.

Ystyr **"Plaid Wleidyddol"** yw (i) grŵp o Aelodau sy'n perthyn i'r un blaid wleidyddol gofrestredig neu (ii) Aelod unigol sydd wedi rhoi gwybod i'r Tîm Cymorth Busnes i'r Aelodau ei fod yn am gael ei ystyried yn Blaid Wleidyddol.

Ystyr **"derbynneb(au)"** yw tystiolaeth ddogfennol o wariant, gan gynnwys derbynneb a/neu anfoneb wreiddiol.

Ystyr **"cyflog"** yw'r swm gros sy'n daladwy i Aelodau neu staff cymorth cyn didynnu unrhyw beth er enghraifft treth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol.

Ystyr **"staff"** yw staff cymorth Aelodau'r Cynulliad (oni nodir yn wahanol).

Ystyr **"lleoliad di-dâl"** yw gwirfoddolwr, intern neu leoliad profiad gwaith.

Ystyr "blwyddyn" yw'r 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth.

Mae i bob term arall yr un ystyr â'r termau Saesneg cyfatebol yn y Ddeddf, y Mesur neu, yn ôl y digwydd, yr un ystyr â'r termau yn **Rheolau Sefydlog y Cynulliad.**

Pennod 1: Cyflwyniad ac egwyddorion cymorth ariannol

1.1 Cyflwyniad

1.1.1 Mae'r Penderfyniad yn cael ei wneud gan Fwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Bwrdd") o dan adran 3 o'r Mesur. Enw'r Penderfyniad hwn yw Penderfyniad Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar gyfer y Chweched Cynulliad.

1.1.2 Mae'r Penderfyniad hwn yn disodli Penderfyniad Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2020-21 ac, oni bai y caiff y Penderfyniad hwn ei ddiwygio gan y Bwrdd, daw i rym ar y diwrnod cyntaf yn dilyn etholiad cyffredinol arferol nesaf y Cynulliad.

1.2 Egwyddorion cymorth ariannol

1.2.1 Mae gan y Cynulliad **God Ymddygiad ar gyfer Aelodau'r Cynulliad** ac mae'n cynnwys nifer o egwyddorion cyffredinol ynglŷn ag ymddygiad personol sydd wedi'u seilio ar y saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus: anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweiniad. Mae'r egwyddorion bras isod yn deillio o'r Cod Ymddygiad a dyma sail y rheolau ar gyfer gweinyddu taliadau o dan y Penderfyniad hwn. Rhaid i Aelodau gadw at yr egwyddorion canlynol wrth wneud ceisiadau'n unol â'u hawl i lwfansau.

1.3 Egwyddorion

Gwariant

1.3.1 Dim ond am wariant a ysgwyddwyd wrth gyflawni dyletswyddau'r Aelod y caniateir i gais gael ei wneud.

Defnyddio adnoddau

1.3.2 Rhaid i'r ceisiadau fod yn fanwl gywir, gan adlewyrchu'r union adnoddau sydd wedi'u defnyddio ac y gwneir y cais ar eu cyfer.

Pleidiau gwleidyddol

1.3.3 Rhaid peidio â gwneud cais am wariant sy'n ymwneud â gweithgarwch gwleidyddol plaid.

Ffynonellau eraill

1.3.4 Rhaid i Aelodau beidio â gwneud cais yn unol â'r Penderfyniad hwn am unrhyw beth y mae ganddynt yr hawl i'w geisio o unrhyw ffynhonnell arall.

Budd personol

1.3.5 Rhaid i'r Aelodau sicrhau na fydd ceisiadau'n arwain at fudd ariannol personol amhriodol, neu ganfyddiad o fudd ariannol personol amhriodol, uniongyrchol neu anuniongyrchol, iddynt eu hunain nac i neb arall, gan gynnwys er lles mudiad gwleidyddol.

Bod yn agored

1.3.6 Rhaid i'r Aelodau ymrwymo i'r egwyddor o fod yn agored ac yn dryloyw. Dylai Aelodau fod yn ymwybodol o'r System Cyhoeddi Lwfansau sy'n rhoi gwybod i'r cyhoedd am y gwariant sy'n cael ei ysgwyddo gan yr Aelodau.

Cyfrifoldeb personol ac atebolrwydd

1.3.7 Mae Aelodau'n gwbl gyfrifol am eu holl wariant, gwneud ceisiadau yn unol â'r Penderfyniad hwn, cadw cofnodion sy'n ddigonol i ategu ceisiadau o'r fath, yr holl wariant sy'n cael ei ad-dalu ac am reoli eu cyllidebau a'u staff cymorth. Nid yw hyn yn atal Aelodau rhag dirprwyo'r gwaith o gyflawni'r gweithgareddau hyn i bobl eraill, ond bydd yr Aelod yn parhau'n gyfrifol amdano.

Gwerth am arian a rhesymoldeb

1.3.8 Rhaid i'r Aelodau geisio sicrhau bod unrhyw wariant a ysgwyddir yn cynnig gwerth am arian i drethdalwyr, mai dyna'r opsiwn mwyaf cynaliadwy a rhesymol sydd ar gael, ac nad yw'n cael effaith negyddol ar enw da y Cynulliad neu ei Aelodau.

1.3.9 Wrth asesu a yw gwariant yn rhesymol o dan yr holl amgylchiadau, rhoddir sylw i sut mae unrhyw geisiadau tebyg a/neu ganllawiau cyfredol wedi'u trin. Asesir a yw gwariant yn rhesymol ai peidio drwy gymharu â chostau yn yr ardal leol neu o fewn Cymru fel sy'n briodol. Er enghraifft, bydd dyfarniad ynghylch y gost resymol o rentu swyddfa yn cael ei wneud yng nghyd-destun cost rhentu swyddfa leol (ac nid drwy gymharu, er enghraifft, â chost rhentu swyddfa yng nghanol Llundain).

1.3.10 Derbynnir nad yr opsiwn rhataf ar gyfer eitem unigol o wariant fydd yr opsiwn mwyaf costeffeithiol neu fwyaf rhesymol mewn ambell achos, o'i chymryd ar y cyd â ffactorau eraill. Er enghraifft, gallai prynu tocyn teithio cynharach a drutach olygu y gellir osgoi talu cost am aros dros nos: mae'n bosibl felly mai dyna fyddai'r opsiwn mwyaf costeffeithiol ar y cyfan.

Dogfennau

1.3.11 Rhaid cyflwyno derbynebau i gyd-fynd â cheisiadau, ac eithrio pan fo'r Penderfyniad hwn yn cadarnhau nad oes angen derbynebau.

1.3A Egwyddorion arweiniol y Bwrdd

1.3A.1 Swyddogaethau'r Bwrdd, fel y'u nodir yn adran 3 o'r Mesur, yw penderfynu ar lefel o daliadau a system o gymorth ariannol i Aelodau sy'n eu galluogi i gyflawni dyletswyddau Aelodau. Mae gan y Bwrdd gyfrifoldeb statudol i sicrhau uniondeb, atebolrwydd, gwerth am arian a thryloywder o ran gwario arian cyhoeddus.

1.3A.2 Wrth wneud ei Benderfyniad, mae'r Bwrdd yn ystyried yr egwyddorion a ganlyn:

a) dylai'r cymorth ariannol a'r taliadau i'r Aelodau gefnogi diben strategol y Cynulliad a hwyluso gwaith ei Aelodau;

b) rhaid i benderfyniadau fod yn briodol yng nghyd-destun enillion yng Nghymru ac amgylchiadau ariannol ehangach Cymru;

c) rhaid i'r system cymorth ariannol i'r Aelodau fod yn gadarn, yn glir, yn dryloyw ac yn gynaliadwy, a rhaid iddi gynnig gwerth am arian i drethdalwyr.

1.3B Rôl Comisiwn y Cynulliad

1.3B.1 Mae Comisiwn y Cynulliad yn gyfrifol am ddarparu'r arian sy'n ofynnol i dalu costau'r taliadau a'r cymorth ariannol a ganiateir o dan y Penderfyniad. Mae Comisiwn y Cynulliad hefyd yn darparu ystod eang o wasanaethau cymorth i Aelodau yn ychwanegol at yr hyn y darperir ar ei gyfer o dan y Penderfyniad. Yn rhinwedd ei rôl fel Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Prif Weithredwr a'r Clerc yn gyfrifol am oruchwylio'r ffordd y caiff cyllid ac adnoddau cyhoeddus eu defnyddio a'u gwarchod. Ar adegau, efallai bydd y Bwrdd yn gofyn am gyngor neu'n cael cyngor gan y Swyddog Cyfrifyddu ar faterion sy'n berthnasol i'w ddyletswyddau fel Swyddog Cyfrifyddu.

1.3B.2 Mae'r Prif Weithredwr a'r Clerc yn sicrhau bod gwariant gan Aelodau y darperir ar ei gyfer gan y Penderfyniad yn cael ei weinyddu'n briodol ac yn effeithlon gan staff Comisiwn y Cynulliad a bod Aelodau'n cael cyngor ar sut i wneud ceisiadau, er bod Aelodau'n parhau i fod yn gyfrifol yn bersonol am eu holl geisiadau.

1.3B.3 Mae Comisiwn y Cynulliad yn gyfrifol am sicrhau bod gwybodaeth am wariant yr eir iddo gan Aelodau ar gael i'r cyhoedd yn unol â'r Penderfyniad hwn.

1.4 Y broses apelio

1.4.1 Mae unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r hawl i gael lwfans neu i gael ad-daliad, yn dilyn hawliad, yn unol â'r Penderfyniad hwn i'w hateb, yn y lle cyntaf, gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, ar ran y Prif Weithredwr a'r Clerc yn rhinwedd ei rôl fel Swyddog Cyfrifyddu. Os yw Aelod yn anfodlon gyda'r penderfyniad, caiff ofyn i'r mater gael ei gyfeirio at y Prif Weithredwr a'r Clerc i'w benderfynu. Cyn penderfynu ar unrhyw gwestiwn o'r fath, caiff y Prif Weithredwr a'r Clerc ofyn i'r Bwrdd, os yw'n angenrheidiol neu'n ddymunol gwneud hynny, am eglurhad ynghylch sut i ddehongli'r Penderfyniad. Wrth wneud hynny, rhaid i'r Prif Weithredwr a'r Clerc osgoi datgelu enw'r Aelod, cyn belled ag y bo modd.

1.4.2 Er mwyn hybu sicrwydd a chysondeb wrth gymhwyso'r Penderfyniad hwn, rhaid i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau gadw a chyhoeddi cofnod o unrhyw gwestiwn a gyfeirir at y Prif Weithredwr a'r Clerc o dan baragraff 1.4.1, y penderfyniad a wnaed

a'r rhesymau drosto. Rhaid i'r cofnod sy'n cael ei gyhoeddi hepgor, cyn belled ag y bo modd, unrhyw wybodaeth sy'n datgelu enw'r Aelod.

1.5 Canllawiau

1.5.1 O bryd i'w gilydd, efallai y caiff Aelodau eu cyfeirio at y canllawiau a gyhoeddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Nid yw'r nodiadau canllaw yn effeithio ar gynnwys na dehongliad y Penderfyniad hwn; bwriad y nodiadau yw cynorthwyo Aelodau i ddeall y Penderfyniad hwn

Pennod 2: Rheolau cyflwyno ceisiadau

2.1 Lwfansau am ran o flwyddyn

2.1.1 Pan fydd lwfans yn cael ei bennu drwy gyfeirio at derfyn ariannol ar gyfer blwyddyn, mae'r terfyn hwnnw'n cael ei ostwng mewn perthynas ag Aelod sy'n ymuno neu sy'n ymadael â'r Cynulliad ran o'r ffordd drwy'r flwyddyn, ar sail pro rata. Nid oes unrhyw gyfyngiad ar yr hyn y caiff Aelodau ei hawlio o fis i fis ar yr amod nad yw'r cyfanswm y byddant eisoes wedi'i hawlio yn fwy na'r terfyn ar gyfer y flwyddyn. Fodd bynnag, pan fo Aelod yn peidio â bod yn Aelod ran o'r ffordd drwy'r flwyddyn ariannol, gall hynny arwain at hawlio ad-daliad oddi wrth yr Aelod hwnnw (neu at osod y gordaliad yn erbyn unrhyw hawliadau eraill) os yw'r swm y mae'r Aelod eisoes wedi'i hawlio hyd at yr adeg y bydd yn ymadael yn fwy na'r terfyn sydd wedi'i ostwng pro-rata. Bydd dull pro-rata yn cael ei ddefnyddio hefyd os bydd terfyn ariannol lwfans yn cael ei newid yn ystod y flwyddyn ariannol.

2.1.2 Os bydd aelodaeth y blaid wleidyddol yn newid ran o'r ffordd drwy'r flwyddyn, bydd swm y cyllid sydd ar gael yn unol â'r Lwfans Cymorth Plaid Wleidyddol ar gyfer pob plaid ac Aelod unigol yn cael ei ail-gyfrifo ar sail pro-rata am weddill y flwyddyn honno.

2.2 Os yw Aelod sy'n cael ei ethol yn marw neu'n cael ei atal fel arall gan afiechyd rhag tyngu'r llw ffyddlondeb neu rhag rhoi'r cadarnhad cyfatebol

2.2.1 Os bydd unigolyn sy'n peidio â bod yn Aelod pan fydd y Cynulliad yn cael ei ddiddymu yn cael ei ethol yn etholiad dilynol y Cynulliad ond yn marw cyn tyngu'r llw ffyddlondeb neu roi'r cadarnhad cyfatebol sy'n ofynnol o dan adran 23 o'r Ddeddf, neu os yw fel arall yn cael ei atal rhag gwneud hynny, mae Lwfans Dirwyn i Ben ar gael o dan y telerau a nodir ym Mhennod 9 o'r Penderfyniad hwn.

2.3 Rheolau cyflwyno ceisiadau

2.3.1 Mae'r egwyddorion sy'n sail i ad-dalu costau wedi'u nodi yn adran 1.3 o'r Penderfyniad hwn. Mae'r rheolau a ganlyn yn ategu'r egwyddorion sylfaenol hynny.

2.3.2 Rhaid i Aelodau sicrhau bod y ffurflen gais berthnasol yn cael ei llenwi'n gywir a'i chyflwyno i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau yn unol â'r terfynau amser ym mharagraff 2.3.8 a 2.3.9.

2.3.3 Rhaid i eitemau a brynir sy'n costio £750 neu ragor, neu unrhyw rwymedigaeth gontractiol sydd â gwerth oes o £750 neu ragor, gael eu cyfeirio'n ysgrifenedig at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w cymeradwyo, ynghyd ag o leiaf dri dyfynbris cystadleuol ar gyfer cost eitemau o'r fath, cyn i unrhyw gost gael ei hysgwyddo neu cyn y llofnodir contract. Er enghraifft, rhaid cyfeirio cytundeb/prydles rhentu am dair blynedd am offer swyddfa i'w gymeradwyo, sydd â chost flynyddol o £500, gan mai ei werth oes yw £1,500.

2.3.4 Rhaid cyflwyno derbynebau (fel y bo'n briodol) gyda'r ceisiadau. Rhaid i'r derbynebau hyn fod wedi'u cyfeirio naill ai at yr Aelod, neu at ei staff. Os digwydd fod derbynneb wedi'i chyfeirio at berson arall, rhaid cyflwyno prawf dogfennol i fodloni'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau fod y gwariant yn ymwneud yn unig â chyflawni dyletswyddau Aelod.

2.3.5 Nid yw'n ofynnol i'r Aelodau gyflwyno derbynebau ategol ynglŷn ag ad-dalu costau sy'n gysylltiedig â cheisiadau am filltiroedd am ddefnyddio cerbydau preifat. Er hynny, dim ond os yw'r Aelod yn dangos ei fod wedi teithio i'w alluogi i gyflawni dyletswyddau Aelod y caiff symiau o'r fath eu talu.

2.3.6 Rhaid cyflwyno derbynebau i ategu pob cais arall sy'n gysylltiedig â theithio. Yn unol â'r egwyddorion sydd wedi'u nodi ym mharagraffau 1.3.8, 1.3.9 ac 1.3.10 ac yn adran 5.2, disgwylir i'r Aelodau deithio drwy ddefnyddio'r dull mwyaf costeffeithiol. Disgwylir i'r Aelodau roi cyfiawnhad i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau dros unrhyw gais am siwrnai sydd ym marn y tîm y tu allan i'r egwyddorion hynny.

2.3.7 Gall methu â darparu'r dogfennau a/neu'r derbynebau angenrheidiol arwain at ohirio neu wrthod ad-daliad. Ni fydd Aelodau'n gallu hawlio ad-daliad am gostau sy'n gysylltiedig â thaliadau hwyr neu gostau sy'n deillio o ddiffyg tystiolaeth ddogfennol neu dderbynebau priodol.

2.3.8 Rhaid i'r ceisiadau gael eu cyflwyno o fewn tri mis ar ôl diwedd y mis y mae'r gwariant yn perthyn iddo, oni bai bod amserlen wahanol yn cael ei rhoi gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau (er enghraifft ar ddiwedd y flwyddyn ariannol) neu oni bai bod yr Aelod yn gallu rhoi cyfiawnhad rhesymol. Mae hyn yn arbennig o bwysig os oes angen talu'n uniongyrchol i gyflenwr, er mwyn i'r taliad gael ei wneud i'r cyflenwr yn unol â pholisi Comisiwn y Cynulliad. Os cyflwynir cais yn hwyr (ar ôl tri mis), heb

reswm digonol, gall hynny arwain at wrthod y cais. Aelodau o'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau a fydd yn asesu a yw'r rhesymau dros geisiadau hwyr yn ddigonol, a gallant gyfeirio achosion lle ceir amheuaeth neu achosion lle ceir materion newydd neu ddadleuol at y Prif Weithredwr a'r Clerc i gael eu penderfynu.

2.3.9 Rhoddir terfynau amser arbennig i'r Aelodau ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol i alluogi Comisiwn y Cynulliad i gydymffurfio â'r gofynion ynglŷn â chwblhau ac archwilio'i gyfrifon blynyddol. Gall hyn arwain at amserlen fyrrach i wneud ceisiadau. Gall ceisiadau nad ydynt yn cael eu cyflwyno yn unol â'r amserlenni diwygiedig hyn gael eu gwrthod neu eu talu o lwfansau'r flwyddyn ariannol ganlynol, a hyn yn ôl disgresiwn absoliwt y Prif Weithredwr a'r Clerc.

2.3.10 Mae unrhyw gwestiwn ynglŷn â hawl i gael lwfans i'w hateb, yn y lle cyntaf, gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Caiff Aelod, os yw'n anfodlon â'r penderfyniad, ofyn i'r mater gael ei gyfeirio am benderfyniad at y Prif Weithredwr a'r Clerc yn unol â'r weithdrefn a nodir ym mharagraff 1.4.1.

2.4 Treuliau eithriadol

2.4.1 Caiff Aelod wneud cais i'r Bwrdd ar gyfer ad-dalu unrhyw dreuliau eithriadol angenrheidiol, sydd wedi'u talu eisoes neu a fydd yn cael eu talu, sy'n gysylltiedig â chyflawni dyletswyddau Aelod, lle na fyddai'r treuliau hynny fel arall yn daladwy o dan y Penderfyniad hwn.

2.4.1A Caiff Aelod hefyd hawlio am unrhyw fesurau diogelwch ychwanegol ar gyfer ei brif gartref y penderfynwyd bod eu hangen gan Dîm Diogelwch Comisiwn y Cynulliad. Gall y Tîm Diogelwch roi cyngor i Aelodau am yr ystod o fesurau diogelwch sydd ar gael, cyflenwyr addas ar gyfer unrhyw gyfarpar a argymhellir a sut y gall yr Aelodau brynu'r cyfarpar. Mae gwybodaeth am hawliadau ar gyfer mesurau diogelwch mewn llety heblaw am brif gartref yr Aelod a swyddfeydd etholaeth/rhanbarthol ar gael ym mharagraffau 4.4.5 a 6.5.1, yn y drefn honno.

2.4.2 Fel rheol, dylai'r Aelod wneud cais am ad-daliad ar gyfer unrhyw gostau eithriadol o dan y paragraff hwn yn ysgrifenedig i Gadeirydd y Bwrdd. Fodd bynnag, os yw'r mater yn un brys, gall yr Aelod ofyn ar lafar; ac os nad yw'r Aelod yn gallu cysylltu â'r Cadeirydd, caiff yr Aelod ofyn i unrhyw aelod o'r Bwrdd. Rhaid cadarnhau ceisiadau llafar yn ysgrifenedig cyn gynted â phosibl.

2.4.3 Os yw'r cais yn ysgrifenedig neu ar lafar, rhaid i'r Aelod roi digon o wybodaeth i alluogi dod i benderfyniad priodol. Dylai'r Aelod nodi'n glir unrhyw wybodaeth y mae'n dymuno i aelod y Bwrdd ei thrin yn gyfrinachol (a all gynnwys enw'r Aelod). Os bydd yr aelod o'r Bwrdd yn ystyried na ellir cytuno i gais yr Aelod am gyfrinachedd, o ystyried y gofynion cyfreithiol, caiff yr Aelod y cyfle i dynnu'r cais yn ôl neu i gytuno bod angen datgelu rhagor o wybodaeth i aelodau eraill y Bwrdd, a'r Prif Weithredwr a Chlerc, yn ei rôl fel Swyddog Cyfrifyddu, i alluogi dod i benderfyniad priodol.

2.4.4 Nid oes modd apelio yn erbyn penderfyniad y Bwrdd ynghylch cais o dan y paragraff hwn.

2.4.5 Bydd y Bwrdd yn ymgynghori â'r Prif Weithredwr a Chlerc, yn ei rôl fel Swyddog Cyfrifyddu, cyn cytuno ar unrhyw ad-daliad.

2.4.6 Gall y Bwrdd ganiatáu trosglwyddo arian yn ychwanegol at yr hyn a ganiateir fel arfer, er mwyn talu am gostau treuliau eithriadol.

2.4.6A Bydd y Bwrdd yn adolygu unrhyw dreuliau eithriadol a ad-delir i Aelodau yn flynyddol er mwyn sicrhau bod unrhyw dreuliau ychwanegol yn dal yn ofynnol a/neu eu bod yn dal yn briodol. Efallai y bydd y Bwrdd yn gofyn i Aelodau ddarparu tystiolaeth ategol i lywio ei benderfyniadau.

2.4.7 Yn unol â gofynion y Mesur, bydd y Bwrdd yn cyhoeddi yn ei Adroddiad Blynyddol fanylion am nifer y taliadau eithriadol a wnaed mewn unrhyw gyfnod a'r symiau a dalwyd. Ni fydd unrhyw ddata personol yn ymwneud ag Aelod o'r Cynulliad yn cael eu cyhoeddi yn y cyd-destun hwn heb ganiatâd yr Aelod hwnnw. Fodd bynnag, mae'n bosibl y byddai angen datgelu ychydig o ddata personol sy'n ymwneud ag Aelod, yng nghyd-destun treuliau eithriadol, yn ôl y gyfraith, gan gynnwys mewn ymateb i gais i'r Bwrdd o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

Pennod 3: Tâl Aelodau

3.1 Y swm sy'n daladwy

3.1.1 Mae'r tâl blynyddol sy'n daladwy i Aelodau yn cynnwys cyflog a chyfraniadau pensiwn cyflogwr.

3.1.2 Cyflog Aelod yw [£67,649[2]], ynghyd â chyflog deiliad swydd ychwanegol os yw Aelod yn gwneud un o'r swyddi sydd wedi'u rhestru yn nhabl 1. Nid yw taliad Aelod yn daladwy nes y bydd wedi tyngu'r llw ffyddlondeb neu roi'r cadarnhad y mae'r gyfraith yn gofyn amdano yn unol ag adran 23 o'r Ddeddf.

3.1.3 Bydd Aelodau sydd hefyd yn Aelodau Seneddol neu'n Aelodau o Senedd Ewrop yn gweld gostyngiad yn eu cyflog yn y Cynulliad, yn unol ag adran 21 o'r Ddeddf, yn ôl swm sy'n hafal i ddwy ran o dair o'r cyflog sylfaenol y byddai gan yr Aelod hwnnw hawl i'w gael fel arall.

3.1.4 Mae gan Aelodau sy'n gwneud unrhyw un o'r swyddi ychwanegol a ganlyn hawl i gael cyflog blynyddol ychwanegol:

[2] Bydd yr isafswm cyflog hwn, a gytunwyd ar gyfer y Pumed Cynulliad, yn parhau ar yr un lefel ar gyfer y Chweched Senedd, yn ddarostyngedig i fynegeio blynyddol yn erbyn ASHE.

Tabl 1: Cyflogau deiliaid swyddi ychwanegol 2021-22[3]

Cyflogau deiliaid swyddi ychwanegol	Cyflog Sylfaenol 2021-22	Cyflog Ychwanegol 2021-22	Cyfanswm Cyflog 2019-20
Y Prif Weinidog	[£67,649]	[£80,334]	[£147,983]
Gweinidogion Cymru	[£67,649]	[£38,052]	[£105,701]
Y Cwnsler Cyffredinol[4]	[£67,649]	[£38,052]	[£105,701]
Dirprwy Weinidog	[£67,649]	[£22,197]	[£89,846]
Y Llywydd	[£67,649]	[£43,338]	[£110,987]
Y Dirprwy Lywydd	[£67,649]	[£22,197]	[£89,846]
Comisiynwyr y Cynulliad	[£67,649]	[£13,741]	[£81,390]
Cadeiryddion pwyllgorau (uwch)	[£67,649]	[£13,741]	[£81,390]
Cadeiryddion pwyllgorau (is)	[£67,649]	[£9,154]	[£76,803]
Aelod o'r Pwyllgor Busnes	[£67,649]	[£9,154]	[£76,803]

[3] Isod mae'r cyflogau a dalwyd i ddeiliaid swyddi ychwanegol yn 2019-20. Bydd cyflogau o'r fath yn cael eu haddasu fel y nodir ym mharagraff 3.2.1 cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

[4] Gweler 3.1.7 Cwnsler Cyffredinol nad yw'n Aelod

Cyflogau deiliaid swyddi ychwanegol	Cyflog Sylfaenol 2021-22	Cyflog Ychwanegol 2021-22	Cyfanswm Cyflog 2019-20
Arweinydd grŵp gwleidyddol nad yw mewn Llywodraeth[5]	[£67,649]	[£13,741 + £1,057 yr Aelod hyd at £38,052]	Amrywio rhwng [£84,561- £105,701]

3.1.5 Bydd gan Aelod sy’n gwneud mwy nag un o’r swyddi ychwanegol a nodir yn nhabl 1 (gan gynnwys cyflawni swydd ychwanegol dros dro) hawl i gael cyflogl deiliad swydd ychwanegol ar gyfer un yn unig o’r swyddi ychwanegol hynny, sef yr uchaf ei thâl o blith y swyddi ychwanegol hynny.

3.1.6 Telir cyflog deiliad swydd ychwanegol y Prif Weinidog i Aelod a ddynodir o dan adran 46(5) o Ddeddf 2006 yn ystod y cyfnod dynodi fel yr hysbysir y Cynulliad gan y Llywydd o dan Reol Sefydlog 8.6.

3.1.7 Telir cyflog deiliad swydd ychwanegol y Cwnsler Cyffredinol i Aelod neu berson arall nad yw’n Aelod (gweler paragraff 3.31) a ddynodir o dan adran 49(6) o Ddeddf 2006 yn ystod y cyfnod dynodi fel yr hysbysir i’r Cynulliad gan y Llywydd o dan Reol Sefydlog 9.9.

3.1.8 Bydd Aelod a etholir yn unol â Rheol Sefydlog 6.24 i weithredu fel Llywydd dros dro yn cael cyflog deiliad swydd ychwanegol y Llywydd hyd ddiwedd y cyfnod y bydd yn arfer swyddogaethau'r Llywydd.

3.1.9 Bydd Aelod a benodir yn unol â Rheol Sefydlog 17.22 yn Gadeirydd Pwyllgor dros dro yn cael cyflog deiliad swydd ychwanegol Cadeirydd Pwyllgor hyd ddiwedd y cyfnod y bydd yn arfer swyddogaethau'r Cadeirydd Pwyllgor, a bydd y cyflog hwnnw’n dechrau cael ei dalu un mis calendr ar ôl y dyddiad y caiff ei benodi. Ni fydd Aelod a benodir yn Gadeirydd Pwyllgor dros dro yn gymwys i gael taliad cyflog

[5] Diffinnir Grŵp Gwleidyddol yn Rheolau Sefydlog y Cynulliad

deiliad swydd ychwanegol Cadeirydd Pwyllgor os bydd y cyfnod y mae'n arfer swyddogaethau Cadeirydd Pwyllgor yn llai nag un mis calendr.

3.2 Mynegai blynyddol

3.2.1 Bydd tâl Aelodau a deiliaid swyddi yn cael ei addasu ym mis Ebrill bob blwyddyn gan y newid yn ASHE, Enillion Canolrif gros cyflogeion amser llawn yng Nghymru, rhwng mis Ebrill y flwyddyn honno a mis Ebrill y flwyddyn flaenorol.

3.3 Cwnsler Cyffredinol nad yw'n Aelod

3.3.1 Mae gan Gwnsler Cyffredinol a benodir o dan adran 49 o'r Ddeddf ond nad yw'n Aelod hawl i gael cyflog ar yr un lefel â Chwnsler Cyffredinol sy'n Aelod, sef cyfanswm y cyflog sy'n daladwy yn unol â pharagraffau 3.1.1 i 3.1.4 a 3.1.7.

3.4 Talu cyflogau

3.4.1 Bydd cyflogau'n cael eu talu'n fisol fel ôl-daliad ar ddiwrnod gwaith olaf pob mis. Bydd y taliadau'n cael eu gwneud yn uniongyrchol i gyfrif yr Aelod drwy drosglwyddiad electronig (Gwasanaethau Clirio Awtomataidd y Bancwyr - BACS).

3.5 Pensiynau

3.5.1 Bydd Aelodau yn cael eu cofrestru'n awtomatig i Gynllun Pensiwn Aelodau'r Cynulliad oni bai eu bod yn dewis peidio.

Pennod 3A: Cymorth Ychwanegol

3A.1 Diben

3A.1.1 Mae'r hawliadau am wariant a wneir o dan y Bennod hon at ddibenion darparu cefnogaeth ychwanegol i Aelodau ag anableddau (paragraff 3A.2), Aelodau â gofal plant neu gyfrifoldebau gofalu eraill (paragraff 3A.3), ac Aelodau ar absenoldeb rhiant (paragraff 3A.4). Ni ddylai unrhyw Aelod o'r fath fod o dan anfantais afresymol o ganlyniad i'w anghenion neu amgylchiadau penodol.

3A.1.2 Rhaid i Aelod ofyn am gymeradwyaeth ar gyfer unrhyw wariant cyn ysgwyddo unrhyw gost neu cyn ymrwymo i gontract (lle bo hynny'n briodol).

3A.1.3 Bydd yr holl ad-daliadau sy'n codi yn sgil bennod hon yn cael eu hariannu o gronfeydd canolog.

3A.1.4 Cyhoeddir yr hawliadau a wneir mewn perthynas â'r lwfansau hyn yn flynyddol ar sail ddienw, agregedig ar gyfer pob lwfans. Ni fydd unrhyw ddata personol yn ymwneud ag Aelod unigol yn cael eu cyhoeddi yn y cyd-destun hwn heb ganiatâd yr Aelod hwnnw. Fodd bynnag, mae'n bosibl y byddai angen datgelu ychydig o ddata personol sy'n ymwneud ag Aelod, yng nghyd-destun y darpariaethau a amlinellir yn y paragraff hwn, yn ôl y gyfraith, gan gynnwys mewn ymateb i gais i'r Bwrdd o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

3A.2 Cymorth i Aelodau ag anableddau

3A.2.1 Gall unrhyw Aelod hawlio cymorth o dan y ddarpariaeth hon am unrhyw gostau ychwanegol yr eir iddynt wrth alluogi unigolyn i gyflawni dyletswyddau'r Aelod hwnnw sy'n codi'n rhesymol o ganlyniad i anabledd. Gall y treuliau hyn ymwneud ag: anabledd Aelod; anabledd aelod o staff; neu i hwyluso ymgysylltiad ag etholwyr anabl.

3A.2.2 Nid oes cyfyngiad ar y swm y gellir ei hawlio o dan y ddarpariaeth hon. Caiff pob hawliad ei ystyried fesul achos. Wrth wneud penderfyniad a yw'r addasiad yn rhesymol, ystyrir a fyddai'r addasiad yn lliniaru anfantais yr unigolyn anabl, pa mor rhesymol yw cost yr addasiad i'r pwrs cyhoeddus, ac a allai'r addasiad aflonyddu ar allu Aelod i gyflawni dyletswyddau Aelod.

3A.2.3 Efallai y bydd angen tystiolaeth ategol ychwanegol i gyd-fynd â hawliad, fel nodyn meddygol neu asesiad gan weithiwr iechyd proffesiynol neu weithiwr iechyd galwedigaethol. Os bydd angen hynny, caiff yr Aelod wybod ymlaen llaw a gellir hawlio unrhyw gostau yn sgil cael gafael ar dystiolaeth ategol ychwanegol o dan y ddarpariaeth hon.

3A.2.4 Gall pob hawliad fod yn destun adolygiad o bryd i'w gilydd. Pe bai cais ychwanegol yn cael ei wneud am reswm newydd, byddai angen cwblhau hawliad newydd.

3A.3 Cymorth ar gyfer Aelodau â chyfrifoldebau gofal plant a chyfrifoldebau gofalu eraill

3A.3.1 Diben y cymorth o dan y ddarpariaeth hon yw galluogi Aelodau sydd â chyfrifoldebau gofalu am naill ai blant neu oedolion dibynnol sy'n aelodau o'u teulu fel y'u diffinnir yn Rheol Sefydlog 3.2, i barhau i gyflawni dyletswyddau Aelod.

3A.3.2 Caiff Aelodau hawlio costau ad-dalu o hyd at uchafswm o £XXX y mis ar gyfer gofalu am blant neu oedolion dibynnol sy'n berthnasau os bydd angen gofal ychwanegol o'r fath i alluogi Aelod i gyflawni ei gyfrifoldebau fel Aelod Cynulliad.

3A.3.3 Dim ond o dan yr amgylchiadau isod y dylid gwneud hawliadau o dan y ddarpariaeth hon:

a) Mewn perthynas ag unrhyw blentyn o dan 16 oed:

b) Mewn perthynas ag unrhyw oedolyn sy'n ddibynnol dros 16 oed,

sy'n aelod o'r teulu.

3A.3.4 Caiff Aelodau hawlio ad-daliad am gostau gofal a ddarperir gan ddarparwyr gofal cofrestredig. Rhaid darparu prawf o gofrestriad y darparwr gofal a derbynebau ar gyfer cost y gofal a ddarparwyd i gyd-fynd ag unrhyw hawliadau a wneir.

3A.3.5 Dim ond ar gyfer costau a ysgwyddir y tu allan i oriau gwaith arferol, fel y'u nodir yn Rheol Sefydlog 11.10 (09:00 i 18:00 yn ystod yr wythnos), y caniateir gwneud hawliadau ar gyfer ad-dalu costau gofal.

3A.4 Cymorth i Aelodau ar absenoldeb rhiant

3A.4.1 Mae'r cymorth o dan y paragraff hwn ar gael i Aelodau sy'n dewis mynd ar un o'r mathau o absenoldeb rhiant. At ddibenion y paragraff hwn, ystyr absenoldeb rhiant yw absenoldeb mamolaeth, absenoldeb tadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu. Yn ystod absenoldeb o'r fath, bydd yr Aelod yn aros ar ei gyflog llawn gan gynnwys unrhyw gyflog deiliad swydd ychwanegol y mae ganddo hawl iddo.

3A.4.2 Gellir cymryd absenoldeb mamolaeth a thadolaeth cyn genedigaeth plentyn neu i ofalu am blentyn ifanc (h.y. plentyn sy'n iau na 12 mis oed). Gellir cymryd absenoldeb mabwysiadu i ofalu am blentyn mabwysiedig o fewn y 12 mis cyntaf ar ôl ei fabwysiadu.

3A.4.3 Mae gan Aelodau sy'n dewis cymryd absenoldeb rhiant hawl i wneud hawliad am ad-daliad am gostau rhesymol naill ai aelod ychwanegol o staff neu adnodd ychwanegol arall yn ôl yr angen, am hyd at gyfanswm o 12 mis. Diben darparu'r cymorth ychwanegol hwn yw sicrhau parhad wrth arfer rhai o gyfrifoldebau'r Aelod yn ystod ei gyfnod absenoldeb, yn hytrach na chymryd lle'r Aelod fel dirprwy. Darperir adnodd o'r fath er mwyn caniatáu parhad wrth gyflawni dyletswyddau'r Aelod ac eithrio'r rhai sy'n ymwneud â busnes ffurfiol y Cynulliad y caiff yr Aelod ei hun yn unig ymgymryd ag ef e.e. mynd i'r Cyfarfod Llawn.

3A.4.4 Os bydd Aelod am hawlio cymorth o dan y ddarpariaeth hon yna rhaid iddo gyflwyno cais ysgrifenedig i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau sy'n nodi'r adnodd y gofynnir amdano a sut y bydd yn cael ei ddefnyddio.

3A.4.5 Dylid cyflwyno'r ddogfennaeth berthnasol ynghyd ag unrhyw hawliad am gymorth a wneir o dan y ddarpariaeth hon er mwyn dangos yr absenoldeb a gymerir e.e. MATB1 am absenoldeb mamolaeth neu dadolaeth a Thystysgrif Paru ar gyfer absenoldeb mabwysiadu.

3A.4.6 Dylid gwneud unrhyw hawliad a wneir o dan y ddarpariaeth hon, lle bo hynny'n bosibl, cyn i'r Aelod gymryd ei gyfnod o absenoldeb rhiant.

3A.4.7 Os yw Aelod yn bwriadu gwneud hawliad yn unol â'r paragraff hwn, rhaid i'r Aelod roi gwybod i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am ei fwriad i gymryd absenoldeb rhiant cyn ei ddyddiad gadael h.y. dyddiad diwrnod cyntaf ei gyfnod arfaethedig o absenoldeb rhiant. Mewn achosion o absenoldeb mamolaeth neu dadolaeth, ni

ddylai hynny fod yn hwyrach na 23 wythnos cyn y dyddiad geni disgwyliedig. Mewn achosion o absenoldeb mabwysiadu, dylid gwneud hyn cyn gynted ag y bydd yr Aelod wedi dechrau'r broses o wneud cais i fabwysiadu a dylid rhoi diweddariadau rheolaidd ar hynt eu cais.

Pennod 4: Gwariant ar Lety Preswyl

4.1 Diben

4.1.1 Diben taliadau o dan y Bennod hon yw digolledu'r Aelodau am gostau ychwanegol y mae'n rhaid iddynt eu hysgwyddo wrth aros dros nos i ffwrdd o'u prif gartrefi mewn perthynas â chyflawni dyletswyddau Aelod.

4.1.2 Mae adrannau 4.2, 4.3 a 4.4 o'r Bennod hon yn ymwneud â'r gost os bydd Aelod yn aros dros nos yn ardal Caerdydd mewn perthynas â chyflawni dyletswyddau Aelod. Mae adran 4.2 yn berthnasol i Aelodau y mae eu prif gartrefi wedi'u lleoli yn yr ardal fewnol ond y tu allan i ardal Caerdydd. Mae adran 4.3 yn berthnasol i Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal ryngol. Mae paragraff 4.4 yn berthnasol i Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal allanol.

4.1.3 Mewn achosion ar y ffin, caiff Aelod wneud cais i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w prif gartref gael ei drin fel pe bai wedi'i leoli mewn ardal wahanol os bydd yr Aelod yn credu bod hyn yn rhesymol.

4.1.4 Mae adran 4.5 o'r Bennod yn gymwys i'r holl Aelodau ac mae'n ymwneud â chost aros dros nos mewn perthynas â chyflawni dyletswyddau Aelod mewn mannau heblaw eu prif gartrefi neu unrhyw lety y mae ei gost yn cael ei had-dalu o dan adrannau 4.2, 4.3 neu 4.4.

4.2 Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal fewnol

4.2.1 Caiff Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal fewnol wneud cais i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau, mewn amgylchiadau eithriadol, am ad-daliad ar gyfer cost gwesty yn ardal Caerdydd.

4.3 Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal ryngol

4.3.1 Caiff Aelodau hawlio uchafswm o hyd at £6,840[6] ar gyfer llety dros nos yn ardal Caerdydd ym mhob blwyddyn. Mae'r uchafswm y gellir ei hawlio ar gyfer aros mewn gwesty pob noson yr un fath â'r uchafswm y gellir ei hawlio o dan adran 4.5. Mae unrhyw hawliad o dan baragraffau 4.5.5 b) a 4.5.6 yn ychwanegol i'r uchafswm blynyddol y gellir ei hawlio o dan y paragraff hwn. Fel arall, caiff Aelodau ddefnyddio'r lwfans tuag at gostau eiddo ar rent a/neu filiau yn ardal Caerdydd.

4.3.2 O dan amgylchiadau eithriadol, gall y Prif Weithredwr a'r Clerc ganiatáu i gostau aros dros nos yn ardal Caerdydd sy'n fwy na'r swm y gellir ei hawlio o dan baragraff 4.3.1 gael eu had-dalu. Wrth ystyried hawliad o'r fath, caiff yr egwyddorion ym mharagraff 1.3 eu hystyried a bydd unrhyw benderfyniad yn cael ei wneud yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc.

4.4 Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal allanol

4.4.1 Caiff Aelodau hawlio o dan Opsiwn A, Opsiwn B, Opsiwn C neu (os yw'n gymwys) Opsiwn D, fel y'u nodir isod. Ni chaniateir i gais gael ei wneud o dan fwy nag un Opsiwn ar gyfer yr un cyfnod ond caiff Aelod hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau yn ysgrifenedig ar unrhyw adeg ei fod am newid Opsiwn a pha bryd y mae'r newid i'w wneud, y mae'n rhaid iddo beidio â bod yn llai nag un mis calendr ar ôl dyddiad yr hysbysiad.

Opsiwn A – cost rhentu eiddo wedi'i ddodrefnu

4.4.2 Rhaid i'r eiddo y gwneir y cais mewn perthynas ag ef:

a) fod yn ardal Caerdydd;

b) fod wedi'i rentu drwy asiantaeth a gymeradwywyd gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau;

c) rhaid iddo beidio â chael ei is-osod;

[6] Bydd y gyfradd hon yn cael ei hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

d) darparu llety sy'n briodol i anghenion rhesymol yr Aelod yn unig.

4.4.3 Dyma'r costau sydd i'w had-dalu mewn perthynas â'r eiddo:

a) rhent (gan gynnwys unrhyw ffi reoli neu rent tir sydd hefyd yn daladwy) hyd at uchafswm o £9,540[7] ym mhob blwyddyn mewn perthynas ag unrhyw un eiddo (ni waeth faint o Aelodau sy'n preswylio yno);

b) y dreth gyngor (yn ddarostyngedig i baragraff 4.4.4);

c) biliau cyfleustodau (sef nwy, trydan, dŵr a charthffosiaeth, ffôn);

d) tanysgrifiad band eang;

e) trwydded deledu;

f) yswiriant;

g) cost unrhyw gamau diogelwch angenrheidiol (yn ddarostyngedig i baragraff 4.4.5);

h) yn amodol ar gymeradwyo achos busnes, gall Aelodau sy'n gallu dangos bod ganddynt gyfrifoldebau gofalu ar gyfer dibynnydd sydd fel arfer yn byw gyda nhw yn ardal Caerdydd hawlio hyd at £1,440 yn ychwanegol y flwyddyn i dalu am gost uwch llety addas. [8]

4.4.4 Os yw'r eiddo ym Mand treth gyngor G, H neu I, swm y dreth gyngor a ad-delir yw'r swm a fyddai wedi bod yn daladwy pe bai'r eiddo wedi bod ym Mand F.

4.4.5 Gellir gwneud hawliad at ddibenion gwella diogelwch eiddo, ar gyfer mesurau priodol sy'n deillio o argymhellion cynghorwyr diogelwch Comisiwn y Cynulliad, a rhaid iddo gydymffurfio â'r argymhellion hynny. Caiff unrhyw gais sydd y tu hwnt i gwmpas y mesurau hynny ei asesu fesul achos.

[7] Bydd y gyfradd hon yn cael ei hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

[8] Bydd y gyfradd hon yn cael ei hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

4.4.5A Rhaid dychwelyd unrhyw ad-daliadau a dderbynnir ar ôl i gytundeb rhentu ddod i ben, er enghraifft ar gyfer blaendal tenantiaeth a ariannwyd gan y Penderfyniad hwn, i Gomisiwn y Cynulliad.

Opsiwn B – costau cartref yn ardal Caerdydd a ddarperir ar draul yr Aelod ei hun

4.4.6 Rhaid i'r eiddo y gwneir y cais mewn perthynas ag ef:

a) fod yn ardal Caerdydd;

b) peidio â bod yn brif gartref i'r Aelod;

c) peidio â chael ei is-osod;

4.4.7 Mae'r costau sydd i'w had-dalu yr un fath â'r costau sydd wedi'u rhestru ym mharagraffau 4.4.3b) i h) (ac maent yn ddarostyngedig i baragraffau 4.4.4 a 4.4.5).

Opsiwn C – treuliau ar gyfer llety dros nos arall

4.4.8 Ar ôl cael cymeradwyaeth ysgrifenedig ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, caniateir i'r gost am aros dros nos yn ardal Caerdydd gael ei hawlio yn lle Opsiynau A neu B. Mae'r uchafswm y caniateir ei hawlio am bob noson yr un fath â'r uchafswm y caniateir ei hawlio o dan baragraffau 4.5.5 b) a 4.5.6, ond yr uchafswm y caniateir ei hawlio bob blwyddyn o dan Yr adran hon yw £9,540.[9]

[9] Bydd y gyfradd hon yn cael ei hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

Opsiwn D – pontio

4.4.9 Dim ond i'r Aelodau a ganlyn y mae'r Opsiwn hwn ar gael, sef Aelodau:

a) a oedd yn Aelodau yn union cyn diddymu'r Trydydd Cynulliad;

b) nad ydynt wedi peidio â bod yn Aelodau ers hynny (heblaw oherwydd y diddymiad hwnnw, neu oherwydd diddymiad arall, yn unig);

c) sydd heb ddewis gwneud cais ar unrhyw adeg o dan Opsiynau A, B neu C;

d) a oedd, yn union cyn diddymu'r Trydydd Cynulliad, naill ai'n hawlio ad-daliad rhent neu log morgais ar gartref yn ardal Caerdydd o dan adran 3.3 (Lwfans Cost Ychwanegol Lefel Uwch) o Bennod 3 o'r penderfyniad a oedd mewn grym bryd hynny;

e) sy'n parhau i fodloni'r amodau y cafodd yr hawl i gael ad-daliad o dan y Bennod honno ei seilio arnynt;

f) nad oes newid wedi bod, ers diddymiad y Trydydd Cynulliad, yn y telerau ar gyfer rhentu'r cartref neu, yn ôl fel y digwydd, yn nhelerau ad-dalu dyled y morgais. At y dibenion hyn, rhaid peidio â thrin cynnydd mewn rhent yn sgil adolygiad rhent contractiol neu amrywiad mewn llog morgais yn unol â thelerau'r cytundeb morgais fel newidiadau yn y telerau hynny.

4.4.10 O ran Aelod y mae paragraff 4.4.9 yn gymwys iddo:

a) caiff hawlio hyd at uchafswm o £9,540[10] ym mhob blwyddyn mewn perthynas â'r eiddo (ni waeth faint o Aelodau sy'n preswylio yno) tuag at gyfanswm unrhyw gostau a geir o dan baragraffau b) ac/neu c) isod;

b) caiff barhau i gael ad-daliadau rhent neu ad-daliadau llog morgais ar yr eiddo, (gan gynnwys, yn y naill achos a'r llall, unrhyw ffi reoli neu rent tir sydd hefyd yn daladwy);

10 Bydd y gyfradd hon yn cael ei hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

c) caiff hawlio swm heb fod yn fwy na £882[11] i dalu costau adnewyddu hanfodol sy'n angenrheidiol i'r eiddo (er enghraifft i drwsio system wresogi) pan fo'r gwariant hwnnw wedi'i gymeradwyo gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau cyn i'r gwariant gael ei wneud;

d) caiff dderbyn ad-daliadau, hefyd, am yr un costau â'r rhai sydd wedi'u rhestru ym mharagraffau 4.4.3 b) i g) (ac mae'n ddarostyngedig i baragraffau 4.4.4 a 4.4.5);

e) rhaid iddo gyflwyno datganiad, os oes llog morgais yn cael ei hawlio, o leiaf unwaith mewn unrhyw gyfnod o ddeuddeg mis, o'r llogau sydd wedi'u talu, er mwyn i unrhyw addasiad yn y cyfraddau llog gael ei gyfrif;

f) os hawlir llog morgais yn ystod y Chweched Cynulliad, ni chaiff y swm a hawlir fod yn uwch na'r gyfradd llog fel yr amlinellwyd ar ddechrau'r Chweched Cynulliad, oni fydd newidiadau i gyfradd sylfaenol Banc Lloegr;

g) ni fydd yn gallu hawlio am y ddarpariaeth hon y tu hwnt i ddiddymiad y Chweched Cynulliad.

4.5 Llety dros nos arall y tu allan i ardal Caerdydd

4.5.1 Os bydd angen i Aelod, wrth gyflawni dyletswyddau Aelod, aros dros nos, heblaw yn ei brif gartref neu mewn llety y mae ei gostau yn ad-daladwy o dan adrannau 4.2, 4.3 neu 4.4, caniateir i gost gwneud hynny gael ei had-dalu yn unol â'r adran hon.

4.5.2 Ni chaiff Aelodau y mae eu prif gartrefi wedi'u lleoli yn yr ardaloedd mewnol neu ryngol ac sy'n cael hawlio cost aros o dan baragraff 4.2.1 neu 4.3.1 (neu a allai fod wedi gwneud hynny pe na baent eisoes wedi hawlio'r uchafswm ar gyfer aros dros nos o dan y paragraffau hynny) hawlio cost yr arhosiad hwnnw o dan yr adran hon.

4.5.3 Yn ddarostyngedig i baragraff 4.5.8, ni chaniateir gwneud cais o dan paragraff 4.5 oni bai bod yr Aelod:

a) wrth aros dros nos y tu allan i Gymru, wedi cael cymeradwyaeth ysgrifenedig ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i ysgwyddo cost y llety o dan

[11] Bydd y gyfradd hon yn cael ei hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

sylw. Wrth ofyn am gymeradwyaeth, rhaid i'r Aelod roi unrhyw wybodaeth i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau y mae'n rhesymol i'r tîm ofyn amdani er mwyn pwyso a mesur a ddylid rhoi cymeradwyaeth;

b) wrth aros dros nos y tu allan i'r Deyrnas Unedig, wedi cael y gymeradwyaeth y cyfeirir ati ym mharagraff a) cyn gwneud trefniadau i deithio.

4.5.4 Pan fo'r angen i aros dros nos yn codi mewn perthynas â busnes un o bwyllgorau'r Cynulliad, mae'r cyfeiriadau ym mharagraff 4.5.3 at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w darllen yn hytrach fel cyfeiriadau at swyddogion y pwyllgor perthnasol.

4.5.5 Yr uchafswm y gellir ei hawlio am aros mewn gwesty (gan gynnwys brecwast a pharcio) yw:

a) £150 os yw'r gwesty yn Llundain neu ym Mrwsel;

b) £95 mewn man arall.

Dim ond â chymeradwyaeth ysgrifenedig ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau y gellir mynd y tu hwnt i hyn, a dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y rhoddir cymeradwyaeth o'r fath.

4.5.6 Yn ychwanegol at gost y llety, caniateir i Aelod sy'n aros dros nos mewn gwesty gael ad-daliad am gost pryd bwyd gyda'r nos, hyd at uchafswm o £20 y noson. Ni chaiff y swm a hawlir gynnwys cost unrhyw ddiodydd alcoholig.

4.5.7 Pan fydd Aelod, yn hytrach nag aros mewn gwesty, yn aros dros nos gyda chyfaill neu berthynas, caiff yr Aelod hawlio cyfradd wastad o £25 y noson.

4.5.8 Caniateir ad-dalu hawliad nad yw'n cydymffurfio â gofynion paragraff 4.5.3 yn yr achosion a ganlyn:

a) os nad oedd yn rhesymol ymarferol cydymffurfio â'r gofynion hynny;

b) os bydd yr Aelod yn rhoi esboniad ysgrifenedig i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau pam nad oedd yn rhesymol ymarferol cydymffurfio â'r gofynion hynny;

c) os caiff y cais ei gymeradwyo gan y Prif Weithredwr a'r Clerc.

Pennod 5: Siwrneiau'r Aelodau

5.1 Cyflwyniad

5.1.1 Mae'r Bennod hon yn ymdrin â phedwar dull o deithio gan Aelodau ar fusnes y Cynulliad;

- teithio o fewn Cymru (y cyfeirir ato fel "teithio arferol")
- teithio mewn mannau eraill yn y Deyrnas Unedig ond y tu allan i Gymru (y cyfeirir ato fel "teithio estynedig");
- teithio o fewn yr Undeb Ewropeaidd ond y tu allan i'r DU fel aelod wladwriaeth (y cyfeirir ato fel "teithio o fewn yr Undeb Ewropeaidd");
- teithio y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd (y cyfeirir ato fel "teithio rhyngwladol").

5.1.2 Mae'n ymdrin hefyd â siwrneiau gan bartneriaid, plant o dan 18 oed, a staff.

5.1.3 Yn ddarostyngedig i'r egwyddorion cyffredinol yn adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, caiff Aelod deithio ar y ffyrdd, ar y rheilffyrdd, mewn awyren neu ar y môr ar gyfer siwrneiau a ganiateir ar draul y Cynulliad cyhyd â bod y siwrnai'n angenrheidiol er mwyn galluogi'r Aelod i gyflawni dyletswyddau Aelod.

5.1.4 Siwrneiau a ganiateir yw'r rhai sydd wedi'u nodi ym mharagraffau 5.3.1, 5.3.2, 5.11.1, 5.12.1, 5.14.1 a 5.15.1.

5.1.5 Dim ond os nad yw'n cael ei had-dalu gan ffynhonnell arall y caiff Aelod hawlio ad-daliad am unrhyw siwrnai, er y gall siwrnai benodol fod ar gyfer busnes ar ran y Cynulliad a sefydliadau eraill.

5.1.6 Er gwaethaf y cyfeiriadau at "Aelodau" yn adran 5.2 a pharagraff 5.4.2 isod, mae'r egwyddorion cyffredinol a nodir yn y paragraffau hynny yn gymwys i siwrneiau gan unrhyw staff ac mae'r egwyddorion cyffredinol a nodir yn adran 5.2 yn berthnasol i siwrneiau gan bartner neu gan unrhyw blentyn (o dan 18 oed) i Aelod.

5.2 Egwyddorion cyffredinol

5.2.1 Disgwylir i'r Aelodau deithio gan ddefnyddio'r dull mwyaf costeffeithiol, gan gymryd i ystyriaeth union gost y siwrnai ac unrhyw gostau yn sgil aros dros nos. Er hynny, gellir ystyried hefyd yr amser a dreulir ar y siwrnai, ac os gellir profi bod manteision i siwrnai sy'n arbed amser, mae'n bosibl y bydd modd hawlio ad-daliad uwch. O ran Aelod na fydd wedi teithio gan ddefnyddio'r dull mwyaf costeffeithiol ym marn y tîm Cymorth Busnes i Aelodau (neu'r Prif Weithredwr a'r Clerc os caiff hawliad o'r fath ei drosglwyddo), caiff swm priodol ei dynnu oddi ar ei hawliad.

5.2.2 Disgwylir i Aelodau chwilio am y tocyn teithio mwyaf cost-effeithiol ar gyfer y siwrnai benodol, y dull teithio penodol a'r dosbarth teithio penodol, gan gymryd i ystyriaeth unrhyw ostyngiadau sydd ar gael. Yn ychwanegol, dylai Aelodau sydd â chardiau rheilffordd neu sy'n gallu sicrhau mathau eraill o docynnau rhatach ddefnyddio'r rheini.

5.2.3 Dylai Aelodau roi sylw i System Rheoli Amgylcheddol y Cynulliad, sydd wedi'i anelu at annog Aelodau, eu staff a staff Comisiwn y Cynulliad i ddefnyddio cludiant cyhoeddus, beiciau neu gludiant cymunedol i deithio yn ôl ac ymlaen i'r gwaith ac ar fusnes.

Teithio arferol – yng Nghymru

5.3 Teithio arferol – egwyddorion cyffredinol

5.3.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, caiff Aelod wneud hawliad am gostau pan fo'n teithio i'w alluogi i gyflawni dyletswyddau Aelod drwy ddilyn unrhyw lwybr rhesymol.

5.3.2 Caiff Aelod wneud cais hefyd am deithio rhwng ei brif gartref, y Cynulliad a'i swyddfeydd etholaethol neu ranbarthol.

5.3.3 Ni chaiff Aelodau wneud cais am ad-dalu unrhyw ffioedd parcio sy'n cael eu codi gan Gomisiwn y Cynulliad am ddarparu cyfleusterau parcio yn Nhŷ Hywel neu yn agos ato.

5.4 Teithio ar y ffordd

5.4.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.3, caiff Aelod deithio yn y modd arferol mewn car a gwneud cais am lwfans milltiroedd wedi'i seilio ar yr union filltiroedd a deithiwyd.

5.4.2 Cyn cychwyn ar unrhyw daith ar y ffordd yn ddarostyngedig i baragraff 5.4.1, dylai Aelodau anelu at deithio yn y ffordd fwyaf cynaliadwy a phriodol bosibl. Dylai Aelod ystyried pa mor ddichonol yw rhannu car gydag Aelod arall, aelod o'r staff neu aelod o staff Comisiwn y Cynulliad a/neu ddefnyddio unrhyw gynllun allanol a gymeradwywyd ar gyfer rhannu ceir y mae'r Cynulliad yn aelod cofrestredig ohono. Mae canllawiau llawn ar y mentrau presennol ynglŷn â rhannu ceir ar gael gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

5.5 Cyfraddau fesul milltir

5.5.1 Telir **cyfraddau fesul milltir a gymeradwyir gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi** am deithio mewn car, ar gefn beic modur ac ar gefn beic.

5.5.2 Pan fo Aelod yn rhannu siwrnai gydag Aelod arall, aelod o staff (sef aelod o'i staff ei hun neu aelod o staff Aelod arall) neu aelod o staff Comisiwn y Cynulliad yn ei gerbyd ei hun ar fusnes swyddogol, yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.3, mae ganddo hawl i wneud cais am atodiad i bob teithiwr am bob milltir, yn unol â'r **cyfraddau fesul milltir a gymeradwyir gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi**.

5.6 Siwrneiau dwyffordd a ganiateir

5.6.1 Pan fo Aelod yn defnyddio cerbyd i deithio o'i brif gartref i'r orsaf reilffordd, gorsaf fysiau neu'r maes awyr addas agosaf ac y bydd angen dychwelyd y cerbyd i'r prif gartref, caniateir i gost y siwrnai yn ôl gael ei hawlio. Mae siwrnai ddwyffordd debyg yn cael ei chaniatáu pan fo'r Aelod yn cael ei yrru i'w etholaeth neu i'w ranbarth o'i brif gartref ac yna'n teithio ymlaen i ardal Caerdydd ar drafnidiaeth gyhoeddus.

5.7 Teithio mewn tacsi

5.7.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1, 5.2.3, 5.4.2, 5.7.2 a 5.7.3, os bydd Aelod yn teithio yn y modd arferol mewn tacsi i'w alluogi i gyflawni dyletswyddau Aelod, mae

ganddo hawl i wneud cais am ad-daliad nad yw'n fwy na chyfradd uchaf y lwfans milltiroedd modur a bennir ym mharagraff 5.5.1.

5.7.2 Os nad yw'n rhesymol ymarferol i'r Aelod deithio heblaw mewn tacsi, mae ganddo hawl i wneud cais am union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddo.

5.7.3 Yr uchafswm y caiff Aelod ei hawlio o dan y lwfans hwn yw union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddo.

5.8 Teithio mewn car wedi'i logi

5.8.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1, 5.2.3 a 5.4.2, dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y caiff cost llogi car ei had-dalu, a hynny gyda chymeradwyaeth y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ymlaen llaw. Os gwneir siwrnai fel hyn, mae gan yr Aelod hawl i wneud cais am union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddo.

5.9 Teithio ar drên

5.9.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1, 5.2.2 a 5.2.3, mae gan Aelodau hawl i wneud cais am union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddynt. I ddangos cyfrifoldeb ariannol, disgwylir i'r Aelodau ddewis teithio yn y dosbarth safonol oni bai eu bod yn gallu dangos er boddhad y tîm Cymorth Busnes i Aelodau fod angen gwneud fel arall.

5.10 Teithio mewn awyren

5.10.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am gost teithio mewn awyren sy'n rhan o wasanaeth rheolaidd ar gyfer siwrnai arferol. Mae gan Aelod hawl i wneud cais am gost teithio mewn awyren breifat neu awyren siarter fel rhan o'r trefniadau teithio arferol, hyd at uchafswm cost y siwrnai pe bai wedi'i gwneud mewn awyren sy'n rhan o wasanaeth rheolaidd.

Teithio estynedig – mannau eraill yn y Deyrnas Unedig

5.11 Teithio estynedig

5.11.1 Caiff Aelod deithio y tu allan i Gymru, ond o fewn y Deyrnas Unedig, ar draul y cyhoedd i'w alluogi i gyflawni dyletswyddau Aelod, ar yr amod bod y rheswm am y siwrnai yn bodloni un o'r meini prawf o dan baragraff 5.1.3 a dim ond os yw'r siwrnai y mae'r cais yn ymwneud â hi wedi'i chytuno ymlaen llaw gyda'r tîm Cymorth Busnes

i Aelodau. Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc yw pa mor dderbyniol yw unrhyw geisiadau eraill ar gyfer unrhyw siwrneiau na chytunwyd arnynt yn y modd hwn. Ym mhob ystyr arall, bydd lefelau'r lwfans a'r egwyddorion cyffredinol a'r amodau y telir ceisiadau am siwrneiau arferol oddi tanynt yn gymwys i geisiadau am deithio estynedig.

Teithio yn yr Undeb Ewropeaidd

5.12 Hawliadau

5.12.1 Mewn unrhyw flwyddyn ariannol, mae gan bob Aelod hawl i wneud hyd at bedair siwrnai ddwyffordd rhwng Cymru ac unrhyw aelod-wladwriaeth neu ranbarth arall o'r Undeb Ewropeaidd ar fusnes y Cynulliad.

5.12.2 Rhaid i brif ddiben ymweliad yr Aelod fod yn un yr ymgymerir ag ef mewn perthynas â chyflawni dyletswyddau Aelod.

5.12.3 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am yr union gostau teithio a ysgwyddwyd ac i gael lwfans cynhaliaeth yn ddarostyngedig i'r uchafsymiau a ganlyn:

– cost tocyn awyr i un o'r cyrchfannau a nodir ym mharagraff 5.12.1; a

– llety am ddwy noson, prydau a siwrneiau atodol.

5.12.4 Caiff Aelod nad yw'n teithio mewn awyren hawlio'r union gostau teithio.

a) cost tocyn i un o'r cyrchfannau a nodir ym mharagraff 5.12.1; a

b) llety am ddwy noson, prydau a siwrneiau atodol.

5.13 Gwneud cais

5.13.1 Cyn y siwrnai, rhaid i Aelodau gyflwyno datganiad o ddiben, lleoliad a hyd yr ymweliad, a'r personau neu'r cyrff y bwriedir cyfarfod â nhw, at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Dim ond pan fo'r siwrnai y mae'r cais yn ymwneud â hi wedi'i chytuno ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau y mae gan Aelod hawl i wneud cais am y lwfans hwn. Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc yw pa mor dderbyniol yw unrhyw geisiadau eraill ar gyfer unrhyw siwrneiau na chytunwyd arnynt yn y modd hwn.

5.14 Teithio i seneddau, cynghorau neu gynulliadau rhanbarthol

5.14.1 Caiff Aelod ofyn i'r Prif Weithredwr a'r Clerc am ganiatâd i ffurfio dirprwyaeth i ymweld â senedd ranbarthol, cyngor rhanbarthol neu gynulliad rhanbarthol yn yr Undeb Ewropeaidd. Rhaid i'r cais ddangos yn glir fanteision tebygol yr ymweliad ar gyfer busnes neu fuddiannau'r Cynulliad, gan nodi'n glir y bobl neu'r sefydliadau y bwriedir ymweld â nhw. Caiff unrhyw ymweliad o dan y paragraff hwn fod yn lle ymweliad y gellid fod wedi'i wneud fel arall o dan baragraffau 5.12.1 neu 5.15.1.

5.15 Teithio rhyngwladol

5.15.1 Caiff Aelod wneud cais i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i deithio i wlad y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd. Caiff unrhyw ymweliad o dan y paragraff hwn fod yn lle ymweliad y gellid fod wedi'i wneud fel arall o dan baragraffau 5.12.1 neu 5.14.1.

5.15.2 Cyn y daith, rhaid i Aelodau gyflwyno achos busnes i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau er mwyn ei gymeradwyo. Rhaid i'r achos busnes egluro'r rhesymeg dros ymweld â'r wlad benodol honno, am faint o nosweithiau y bydd angen aros, sut y byddai'r ymweliad yn bodloni gofynion paragraff 5.1.3 a:

- sut y byddai o fudd i'r unigolyn yn ei rôl fel Aelod Cynulliad ac i'r Cynulliad ehangach;
- sut y byddai'n caniatáu iddynt gasglu syniadau newydd a fyddai o fudd i'r Cynulliad;
- sut y byddai'n eu galluogi i hyrwyddo Cymru a gwaith y Cynulliad, ac i wella enw da y Cynulliad mewn cyd-destun rhyngwladol.

5.15.3 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am yr union gostau teithio a ysgwyddwyd ac i gael lwfans cynhaliaeth yn ddarostyngedig i'r uchafsymiau a ganlyn:

- cost y tocyn awyren ddwyffordd, a
- llety am bum noson, prydau bwyd a theithio achlysurol.

5.15.4 Caiff Aelod nad yw'n teithio mewn awyren hawlio'r union gostau teithio o fewn yr uchafswm a bennir yn 5.15.3.

5.15.5 Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc yw pa mor dderbyniol yw unrhyw geisiadau eraill ar gyfer unrhyw siwrneiau na chytunwyd arnynt yn y modd hwn.

5.15.6 Rhaid i Aelodau, o fewn cyfnod rhesymol ar ôl dychwelyd, lunio adroddiad ar yr ymweliad a'i gyflwyno i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau, er mwyn iddo gael ei gyhoeddi ar wefan y Cynulliad.

Teithio ar fusnes pwyllgor

5.16 Teithio ar fusnes pwyllgor

5.16.1A Mae trefniadau ac ad-daliadau ar gyfer teithio ar fusnes pwyllgor yn fater i Gomisiwn y Cynulliad ac nid yw wedi'i gynnwys yn y Penderfyniad hwn.

Adalw'r Cynulliad neu bwyllgor

5.17 Adalw'r Cynulliad neu bwyllgor

5.17.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am unrhyw gostau teithio a ysgwyddwyd ganddo, ac sydd, o reidrwydd, i'w priodoli iddo, wrth deithio i'w alluogi i fod yn bresennol mewn Cyfarfod Llawn o'r Cynulliad a alwyd er mwyn ystyried mater brys sydd o bwys cyhoeddus yn unol â Rheol Sefydlog 12.3.

5.17.2 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am unrhyw gostau teithio a ysgwyddwyd ganddo, ac sydd, o reidrwydd, i'w priodoli iddo, wrth deithio i'w alluogi i fod yn bresennol mewn cyfarfod o un o bwyllgorau'r Cynulliad yn unol â Rheol Sefydlog 17.46.

5.17.3 Mae'r darpariaethau ar gyfer teithio yn adrannau 5.2 i 5.10 yn gymwys i'r achosion hyn. Yn ychwanegol, caniateir gwneud cais am union lefel y costau aros dros nos os bu'n rhaid aros dros nos wrth deithio i'r Cynulliad. Caiff Aelodau wneud cais hefyd am gostay teithio a ysgwyddir wrth ddychwelyd i'w gwyliau ar ôl iddynt gael eu galw'n ôl, os bydd hynny'n ymarferol.

Teithiau gan bartneriaid a phlant

5.18 Terfyn ar nifer y siwrneiau

5.18.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am y costau a dalwyd ganddo er mwyn i'w bartner a/neu unrhyw blentyn iddo o dan 18 oed wneud siwrnai ar gludiant cyhoeddus rhwng ardal Caerdydd a'i etholaeth neu ei ranbarth, neu rhwng ardal Caerdydd a phrif gartref yr Aelod. Does dim angen i'r Aelodau deithio â'u teulu. Er hynny, dim ond ar gyfer 12 o siwrneiau unigol ym mhob blwyddyn ar gyfer aelodau o'u teulu y caiff Aelodau wneud cais.

5.18.2 Mae siwrnai ddwyffordd yn cyfrif fel dwy siwrnai sengl.

5.18.3 At ddibenion y lwfans hwn, diffinnir partner fel:

- priod;
- partner sifil yn unol â'r diffiniad yn Neddf Partneriaeth Sifil 2004;
- person sy'n byw gyda'r Aelod fel priod neu bartner sifil ac sydd wedi'i enwebu mewn ysgrifen i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau fel partner yr Aelod.

5.18.4 Mae plentyn at ddibenion y lwfans hwn yn cynnwys llysblentyn, plentyn wedi'i fabwysiadu, plentyn maeth, neu unrhyw blentyn arall sy'n byw fel un o deulu'r Aelod sydd heb gyrraedd 18 oed eto.

5.19 Teithio mewn car

5.19.1 Caiff partner i Aelod a/neu unrhyw blentyn o dan 18 oed deithio mewn car yn hytrach na theithio ar gludiant cyhoeddus rhwng ardal Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod, neu rhwng ardal Caerdydd a phrif gartref yr Aelod. Mewn achosion o'r fath, caiff yr Aelod hawlio'r gyfradd briodol fesul milltir. Y cyfraddau milltiroedd sy'n gymwys i Aelodau fydd y cyfraddau a hawlir. Dylai ceisiadau o'r fath gael eu gwneud ar wahân i siwrneiau car yr Aelod ei hun. Mae unrhyw siwrnai o'r fath yn cyfrif fel un o'r cyfanswm o 12 o siwrneiau sengl a ganiateir mewn blwyddyn. Ni chaiff partner na phlentyn wneud cais am siwrneiau os ydynt wedi teithio yn yr un car â'r Aelod.

5.20 Talu'n uniongyrchol i bartner neu blentyn

5.20.1 Caiff yr Aelod gyfarwyddo'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i dalu unrhyw swm a hawlir o dan y lwfans hwn yn uniongyrchol i'r partner neu'r plentyn o dan sylw.

Teithiau gan staff Aelodau

5.21 Terfyn ar nifer y siwrneiau

5.21.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, mae gan bob Aelod hawl i wneud cais am y costau i'w aelodau staff wneud hyd at gyfanswm o 18 o siwrneiau dwyffordd ar gludiant cyhoeddus bob blwyddyn rhwng ardal Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod. At y diben hwn, ystyr staff yw'r rhai sy'n cael eu talu ar ran yr Aelod o'r Lwfans Gwariant Staffio, lwfans Cymorth Ychwanegol, Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol neu'r Lwfans Staffio Dros Dro.

5.22 Teithio mewn car

5.22.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am y gost i'r staff hynny sy'n gwneud siwrneiau mewn car rhwng Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod. Caiff Aelod wneud cais am y gost i'r staff hynny sy'n gwneud siwrnai mewn car rhwng Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod yn ôl y cyfraddau milltiroedd a gymeradwywyd gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Mae unrhyw siwrnai o'r fath yn cyfrif yn erbyn y cyfanswm o 18 o siwrneiau dwyffordd a ganiateir bob blwyddyn.

5.23 Talu'n uniongyrchol i staff

5.23.1 Caiff yr Aelod gyfarwyddo'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i dalu unrhyw swm a hawlir o dan y lwfans hwn yn uniongyrchol i'r aelod staff o dan sylw.

Pennod 6: Cronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr

6A.1 Swyddfeydd – egwyddorion

6.A1.1 Mae gan yr Aelodau hawl i wneud cais am ad-daliad ar gyfer unrhyw gostau rhesymol sy’n ymwneud â rhedeg swyddfa ac ymgysylltu ag etholwyr, sef y Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr. Rhaid cyflwyno anfonebau neu dystiolaeth o wariant gyda phob cais.

6.A1.2 Rhaid i aelodau sydd am gaffael swyddfa sicrhau bod yr adeilad yn addas ar gyfer eu hanghenion.

6.A1.3 Dylai pob swyddfa a ariennir drwy'r Penderfyniad hwn ddilyn yr egwyddorion hyn:

- enw da’r Cynulliad: dylai pob swyddfa adlewyrchu statws a phwysigrwydd y Cynulliad fel sefydliad cenedlaethol a bod yn ymwybodol mai'r swyddfa yw wyneb lleol y Cynulliad;
- diogelwch: dylai pob swyddfa fod yn ddiogel, yn weladwy ac yn hawdd i'r cyhoedd ei chyrraedd ac yn fan hygyrch i bawb sy'n ei defnyddio;
- agored a chroesawgar: dylai pob swyddfa gael ei staffio gan staff cyflogedig.

6.1.A.4 Rhaid i Aelod roi sylw i'r canllawiau a gyhoeddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ar sut i gaffael swyddfa etholaeth neu swyddfa ranbarthol os bydd y swyddfa dan sylw yn cael ei hariannu o'r Penderfyniad hwn.

6.1.A.5 Mae'r aelodau'n gyfrifol am sicrhau bod yr holl brydlesi, contractau a dogfennau perthnasol eraill sy'n gysylltiedig â'r lwfans hwn yn cydymffurfio â chyfraith Cymru a Lloegr ac yn cydymffurfio ag egwyddorion cymorth ariannol a nodwyd ym Mhennod 1. Rhaid i Aelodau ddarparu copïau o ddogfennau o'r fath i’r tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Dim ond at ddibenion cofnodi gwybodaeth y mae’r tîm Cymorth Busnes i Aelodau'n cadw'r ddogfennaeth hon.

6.1 Diben a swm

6.1.1 Nid oes gan Aelodau hawl i gael ad-daliad gan y Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr am unrhyw gostau sy'n codi o ddefnyddio eu cartref fel swyddfa etholaeth neu swyddfa ranbarthol.

6.1.2 Yn ddarostyngedig i baragraff 6.1.1, caiff Aelod wneud cais am swm o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr nad yw'n fwy na'r canlynol yn y flwyddyn sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2021[12]:

a) [£18,260[os oes gan yr Aelod swyddfa yn etholaeth neu ranbarth yr Aelod; neu

b) [£4,912] os yw'r Aelod yn cyflawni dyletswyddau etholiadol neu ranbarthol o'r cyfleusterau swyddfa yn Nhŷ Hywel, Bae Caerdydd.

6.1.3 Ni chaiff Aelod wneud cais am ad-daliad o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â chostau swyddfa, neu ran o swyddfa, sy'n cael ei phrydlesu neu ei rhentu oddi wrth aelod o'r teulu neu gydweithiwr busnes.

6.1.4 Ni chaiff Aelod sy'n rhentu neu'n prydlesu swyddfa neu ran o swyddfa oddi wrth sefydliad (gan gynnwys ymddiriedolaeth) y mae gan yr Aelod (neu aelod o'i deulu neu gydweithiwr busnes i'r Aelod) fuddiant ariannol ynddo wneud cais am ad-daliad o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â'r rhent neu'r brydles ar y swyddfa neu'r rhan o'r swyddfa honno oni bai bod y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi cytuno ar y cynnig cyn i'r cytundeb gael ei wneud.

6.1.5 Caniateir i gymeradwyaeth gael ei rhoi o dan baragraff 6.1.4 os oes gan yr Aelod, yr aelod o'i deulu neu'r cydweithiwr busnes naill ai ddaliad bach iawn mewn cwmni rhestredig neu os yw'n fuddiolwr mewn cronfa bensiwn o bwys. Caiff maint daliad neu gronfa bensiwn ei bennu yn ôl disgresiwn y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Os bydd Aelod yn anfodlon â'r penderfyniad a wneir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, caiff ofyn i'r mater gael ei gyfeirio am benderfyniad at y Prif Weithredwr a'r Clerc yn unol â'r weithdrefn a nodir ym mharagraff 1.4.1.

[12] Isod mae'r cyfanswm y symiau y gellir eu hawlio ar gyfer y Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr yn 2019-20. Bydd y cyfraddau hyn yn cael eu hadolygu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

6.2 Costau swyddfa

6.2.1 Gall Aelodau wneud cais am ad-daliad o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr am gostau rhesymol sy'n gysylltiedig â chynnal swyddfa ac ymgysylltu â'u hetholwyr. Rhaid i unrhyw gostau a hawlir o'r gronfa hon ystyried yr egwyddor ar weithgarwch gwleidyddol plaid a amlinellir ym Mhennod 1. Os bydd unrhyw amheuaeth, dylid gofyn i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am gyngor ar wneud hawliadau o'r gronfa hon.

6.2.2 Rhaid i bob eitem unigol o offer swyddfa sy'n costio £100 neu fwy gael ei chofnodi ar restr a gedwir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Bydd pob eitem ar y rhestr eiddo yn parhau i fod yn eiddo i Gomisiwn y Cynulliad a dylid eu dychwelyd i Gomisiwn y Cynulliad pan na fydd eu hangen mwyach at ddibenion cefnogi Aelod yn ei rôl. Os nad oes trefniadau o'r fath wedi'u gwneud, bydd gwerth unrhyw eitemau na ddychwelwyd yn cael ei wrthbwyso yn erbyn unrhyw symiau sy'n ddyledus i'r Aelod o dan y Penderfyniad hwn.

6.2.3 Rhaid i ddodrefn ac eitemau a brynir sy'n costio £750 neu ragor, neu unrhyw rwymedigaeth gontractiol sydd â gwerth oes o £750 neu ragor, gael eu cyfeirio at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w cymeradwyo, ynghyd ag o leiaf dri dyfynbris cystadleuol ar gyfer cost eitemau o'r fath, cyn i unrhyw wariant gael ei ysgwyddo neu cyn i gontract gael ei lofnodi. Er enghraifft, rhaid cyfeirio cytundeb/prydles rhentu am dair blynedd am ddodrefn swyddfa, sydd â chost flynyddol o £500, gan mai ei werth oes yw £1,500.

6.2.4 Ni chaniateir hawlio costau ad-dalu morgais, gan gynnwys llog morgais, o'r gronfa hon.

6.2.5 Rhaid i dderbynebau am rent swyddfa gynnwys cyfeiriad yr eiddo sy'n cael ei rentu.

6.2.6 Dim ond os bydd costau galwadau ffôn symudol yn ymwneud â chyflawni dyletswyddau Aelod y mae gan Aelod hawl i wneud cais am ad-daliad o'r costau hynny. Rhaid peidio â gwneud cais am ad-daliad o gost galwadau personol.

6.3 Lwfans cychwyn swyddfa

6.3.1 Mae gan Aelodau sydd am sefydlu swyddfa etholaeth neu swyddfa ranbarthol am y tro cyntaf hawl i wneud archeb untro ar gyfer dodrefn swyddfa er mwyn darparu'r offer i'r swyddfa honno. Caiff Aelodau hefyd ddefnyddio'r lwfans i helpu i baratoi at

agor swyddfa. Gall hyn gynnwys mân newidiadau i'r cynllun neu ailaddurno, ar yr amod bod y costau'n rhesymol ac yn bodloni'r egwyddorion o ran cymorth ariannol a nodir ym Mhennod 1. Mae lwfansau eraill ar gael at ddiben gwella hygyrchedd a diogelwch y swyddfa.

6.3.2 Mae'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau ar gael i roi cyngor ar ddewis dodrefn a materion eraill ynglŷn â sefydlu swyddfa am y tro cyntaf. Rhaid i Aelodau cymwys gyflwyno cais ysgrifenedig i'w gymeradwyo gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau am yr eitemau y maent yn dymuno eu harchebu neu gostau cysylltiedig eraill. Telir y costau a gymeradwyir o'r cronfeydd canolog (ac nid o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr), yn amodol ar uchafswm lwfans o £5,000.

6.3.3 Yn ddarostyngedig i baragraff 6.3.5 isod, rhaid gwneud cais am ad-daliad yn erbyn y ddarpariaeth hon erbyn diwedd y flwyddyn ariannol sy'n dilyn y flwyddyn ariannol y cafodd yr Aelod ei ethol, naill ai mewn etholiad neu drwy etholiad. Nid yw'r ddarpariaeth hon ar gael er mwyn adleoli swyddfa sydd eisoes yn bodoli nac i sefydlu swyddfa ychwanegol.

6.3.4 Mae hawl gan Aelodau sy'n dechrau ar eu trydydd Cynulliad (neu fwy) yn olynol adnewyddu rhywfaint o'u hoffer swyddfa. Caiff Aelod hawlio o dan y lwfans hwn ym mlwyddyn gyntaf eu trydydd tymor (neu ar ôl hynny) a phob trydydd tymor (neu ar ôl hynny) yn olynol ar ôl i lwfans o dan y paragraff hwn gael ei dalu. Rhaid i Aelodau gyflwyno cais ysgrifenedig am yr eitemau y maent yn dymuno eu prynu i'w gymeradwyo gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Telir am yr eitemau a gymeradwyir o'r cronfeydd canolog (ac nid o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr), yn amodol ar uchafswm lwfans o £1,000.

6.4 Cyflenwyr cymeradwy offer a deunyddiau swyddfa

6.4.1 Yn ddarostyngedig i baragraff 6.4.2 isod, dim ond oddi wrth gyflenwyr a gymeradwywyd y caiff yr Aelodau brynu neu logi llungopiwyr. Mae rhestr o'r cyflenwyr sydd wedi'u cymeradwyo i'w chael gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.4.2 Os caiff llungopiwyr eu prynu neu eu llogi oddi wrth gyflenwr sydd heb ei gymeradwyo, caiff y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wrthod ad-dalu'r cais, neu dalu'r cais yn uniongyrchol, i'r graddau y mae'n fwy na'r pris uchaf a ddyfynnwyd gan y cyflenwyr cymeradwy ar gyfer yr union eitem, neu ar gyfer eitem gymaradwy.

6.4.3 Rhaid i'r Aelodau roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau mewn perthynas â phrynu offer swyddfa a deunyddiau ysgrifennu eraill, gan gynnwys canllawiau ar ddefnyddio cyflenwyr a gymeradwywyd.

6.4.4 Pan fo canllawiau o'r fath yn rhestru cyflenwr neu gyflenwyr a gymeradwywyd ar gyfer categori penodol o offer neu ddeunyddiau ysgrifennu swyddfa, mae'n rhaid i'r Aelodau ddarparu tystiolaeth o werth am arian a gofyn am gymeradwyaeth y tîm Cymorth Busnes i Aelodau er mwyn prynu eitemau, yn y categorïau hyn, oddi wrth gyflenwyr sydd heb eu cymeradwyo.

6.4.5 Rhaid i Aelodau sy'n dymuno prynu offer Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu ychwanegol ar gyfer eu swyddfa gyflwyno cais ysgrifenedig ar gyfer yr eitemau i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau cyn eu prynu. Er mwyn sicrhau eu bod yn parhau'n gydnaws â systemau Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu a mesurau seiberddiogelwch y Cynulliad, argymhellir yn gryf y dylid prynu'r eitemau hyn o offer drwy Gomisiwn y Cynulliad. Caiff y costau eu talu o lwfans yr Aelodau.

6.5 Diogelwch swyddfa

6.5.1 Caiff Aelodau wneud cais am ad-daliad ar gyfer costau a ysgwyddwyd at ddibenion gwella diogelwch yn eu swyddfeydd etholaethol/rhanbarthol, pan fydd y mesurau dan sylw wedi'u hargymell gan gynghorwyr diogelwch Comisiwn y Cynulliad. Bydd costau o'r fath yn cael eu talu o gronfeydd canolog. Caiff unrhyw gais sydd y tu hwnt i gwmpas y mesurau hynny ei asesu fesul achos.

6.6 Iechyd a diogelwch

6.6.1 Mae swm ychwanegol ar gael i ariannu unrhyw wariant gan Aelod o fwy na £500 mewn unrhyw flwyddyn ariannol ar gyfer mesurau iechyd a diogelwch yn eu hadeiladau pan fydd y mesurau hynny wedi'u hargymell gan berson cymwys sydd wedi'i gymeradwyo gan y Prif Weithredwr a'r Clerc. Rhaid i'r argymhellion hynny fod mewn ysgrifen a rhaid cyflwyno o leiaf dri dyfynbris cystadleuol am gost gwneud y gwaith hwnnw i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau cyn i unrhyw wariant gael ei ysgwyddo.

6.6.2 Ni fydd yn ofynnol i unrhyw Aelod ariannu mwy na £500 o'u Cronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â pharagraffau 6.6.1. Bydd unrhyw swm dros £500 yn cael ei ariannu o gronfeydd canolog.

6.7 Prydlesu, is-osod a rhannu

6.7.1 Ni chaiff Aelod sy'n rhentu swyddfa yn ei etholaeth neu ei ranbarth hawlio ad-daliad ar gyfer rhent y swyddfa honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn gwneud y cytundeb i rentu'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod prisiwr cymwysedig wedi rhoi gwybod i'r tîm bod y rhent arfaethedig yn rhesymol;

c) bod cyngor cyfreithiol wedi'i ddarparu ar addasrwydd prydles y swyddfa cyn cytuno i'r brydles;

d) bod copi o'r cytundeb rhent sydd wedi'i weithredu wedi cael ei roi i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.7.2 Ni chaniateir i Aelod sy'n rhentu swyddfa (neu ran o swyddfa) oddi wrth sefydliad sy'n gysylltiedig â phlaid wleidyddol neu undeb llafur wneud cais i'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â rhent y swyddfa honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn ymrwymo i gytundeb i rentu'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod prisiwr cymwysedig wedi rhoi gwybod i'r tîm bod y rhent arfaethedig yn rhesymol;

c) bod copi o'r cytundeb sydd wedi'i weithredu wedi cael ei roi i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.7.3 Ni chaiff Aelod sy'n rhentu rhan o swyddfa i sefydliad sy'n gysylltiedig â phlaid wleidyddol neu undeb llafur (neu i unrhyw sefydliad neu fusnes arall) wneud cais am ad-daliad ar gyfer y swyddfa honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn gwneud y cytundeb i rentu'r rhan honno o'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod prisiwr cymwysedig wedi rhoi gwybod i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau bod y rhent arfaethedig yn rhesymol;

c) bod copi o'r cytundeb sydd wedi'i weithredu wedi cael ei roi i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.7.4 Os bydd prisiwr wedi rhoi cyngor am rent:

a) o dan baragraff 6.7.1 b), ni chaiff Aelod wneud cais i'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas ag unrhyw gynnydd yn y rhent oni bai bod y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi cael ei hysbysu am y cynnydd a bod y tîm yn fodlon na fydd y cynnydd yn golygu bod y rhent yn fwy na'r hyn sy'n rhesymol.

b) o dan baragraff 6.7.2 b), ni chaiff Aelod ostwng y rhent hwnnw, a pharhau i hawlio'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â'r swyddfa, oni bai bod y gostyngiad arfaethedig wedi'i hysbysu i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau a bod y tîm yn fodlon na fydd y gostyngiad yn golygu bod y rhent yn llai na'r hyn sy'n rhesymol.

I'w galluogi i ystyried cynnydd neu ostyngiad a hysbysir iddynt o dan is-baragraff a) neu b), caiff y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ei gwneud yn ofynnol iddo gael copi o gyngor y prisiwr a hysbysir ganddo.

6.7.5 Gellir hawlio'r gost o gael cyngor prisiwr neu gyngor cyfreithiol at ddibenion is-baragraffau 6.7.1 b), 6.7.1 c), 6.7.2 b) neu 6.7.3 b) o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr.

6.7.6 Ni chaiff Aelod sy'n bwriadu gwneud trefniant i rannu swyddfa gydag Aelod Seneddol wneud cais am ad-daliad mewn perthynas â rhent y swyddfa honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn gwneud y trefniant i rentu'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod cytundeb drafft, yn nodi telerau'r trefniant arfaethedig, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â dull rhannu costau'r swyddfa, wedi'i roi i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau;

c) bod y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi cymeradwyo'r trefniant arfaethedig.

6.7.7 Rhaid i unrhyw amrywiad arfaethedig i drefniant o'r math y cyfeirir ato ym mharagraff 6.7.5 gael ei hysbysu i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Ni chaniateir i

unrhyw amrywiad arfaethedig o'r fath gael ei roi ar waith gan Aelod sy'n hawlio o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â'r swyddfa, heb i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau roi cymeradwyaeth ymlaen llaw.

6.7.8 Mae gan Aelod sy'n gwneud cais o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â rhent swyddfa:

a) sy'n cael ei rannu ag Aelod Seneddol;

b) y mae rhan ohoni'n cael ei rhentu i berson arall;

hawl i wneud cais i'r Gronfa mewn perthynas â rhent net y swyddfa yn unig, hynny yw, y gwahaniaeth rhwng y swm sy'n cael ei dalu gan yr Aelod ar ffurf rhent y swyddfa a'r swm y mae'r Aelod yn ei gael fel cyfraniad at y rhent neu fel rhent ar gyfer y swyddfa gyfan, yn ôl fel y digwydd.

6.7.9 Rhaid i Aelod sy'n rhentu rhan o swyddfa (yr hawlir arian o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr mewn perthynas â hi) i sefydliad sy'n gysylltiedig â phlaid wleidyddol sicrhau na fydd yr un rhan arall o'r swyddfa'n cael ei defnyddio at ddibenion plaid wleidyddol, gan gynnwys dibenion etholiadol.

6.8 Trosglwyddo arian

6.8.1 Caiff Aelodau drosglwyddo hyd at 25 y cant o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr i'w Lwfans Staffio os bydd cronfeydd dros ben ar gael. Caiff Aelodau drosglwyddo'r un faint o'u Lwfans Staffio i'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr os bydd cronfeydd dros ben ar gael.

6.8.2 Mewn amgylchiadau eithriadol, gall Aelod dynnu arian o lwfans y flwyddyn flaenorol ar yr amod y cytunir ymlaen llaw â'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Bydd unrhyw arian o'r fath yn cael ei dynnu o'u cyllideb ar gyfer y flwyddyn ganlynol.

6.8.3 Yr uchafswm y gellir ei dynnu o dan baragraff 6.8.2 yw 25 y cant. Fodd bynnag, ni all Aelodau drosglwyddo cronfeydd i flwyddyn ariannol yn y dyfodol, h.y. ceisio ychwanegu cronfeydd heb eu defnyddio o flwyddyn ariannol flaenorol i flwyddyn ariannol newydd.

6.8.4 Ni chaniateir trosglwyddo, yn unol â pharagraff 6.8.2, yn y cyfnod o 12 mis cyn etholiad cyffredinol.

Pennod 7: Cymorth staffio ar gyfer Aelodau

7.1 Lwfans Gwariant Staffio

7.1.1A Mae pob Aelod yn gyflogwr. Fodd bynnag, rôl y Bwrdd yw darparu lwfans staffio i bob Aelod yn ogystal â phennu'r fframwaith cyflogaeth drwy ddarparu graddfeydd cyflog, contractau safonedig a pholisïau gorfodol ar gyfer yr holl weithwyr yn ymwneud â meysydd y gellir darparu cyllid ar eu cyfer drwy'r Penderfyniad.

7.1.1 Mae hawl gan Aelod i hawlio costau gwariant staffio, hyd at uchafswm o £100,417[13], ar gyfer personau a gyflogir ganddo os yw'r costau hynny yn gyfan gwbl, yn unig ac o reidrwydd yn cael eu hysgwyddo i alluogi'r Aelod i gyflawni dyletswyddau Aelod.

7.1.2 Caiff cyfanswm gwariant blynyddol pob Aelod o'r lwfans hwn ei gyhoeddi ar wefan y Cynulliad. At hynny, cyhoeddir enw, rôl, perthynas a band cyflog yr holl staff a gyflogir sy'n aelodau o deulu Aelod ynghyd â'r goramser wythnosol cyfartalog a delir i aelodau'r teulu yn ystod y flwyddyn ariannol.

7.1.3 Caiff Aelodau hawlio lwfans i dalu costau cyflogau eu staff. Bydd cyfraniadau perthynol y cyflogwr at Yswiriant Gwladol yn cael eu talu'n ganolog a hynny heb eu didynnu o'r Lwfans Gwariant Staffio.

7.1.4 Caiff yr holl staff eu cyflogi ar un o bedwar band cyflog, Uwch-gynghorydd, Band 1, Band 2 neu Fand 3, a rhaid eu penodi a'u cyflogi yn unol â'r Polisi Recriwtio a gyhoeddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

7.1.5 Mae'r graddfeydd cyflog cyfwerth ag amser llawn ar gyfer y swyddi hyn yn 2019-20 wedi'u nodi isod.

13 Bydd y swm hwn yn cael ei addasu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

Tabl 2: Graddfeydd cyflog staff ar gyfer 2021-22[14]

Band	Pwynt cyflog 1	Pwynt cyflog 2	Pwynt cyflog 3	Pwynt cyflog 4	Pwynt cyflog 5
Uwch-gynghorydd	[£33,542]	[£35,260]	[£37,069]	[£38,968]	[£40,972]
Band 1	[£24,928]	[£27,161]	[£29,603]	[£32,268]	[£35,182]
Band 2	[£21,287]	[£23,416]	[£25,763]	[£28,350]	[£31,206]
Band 3	[£19,276]	[£20,769]	[£22,378]	[£24,118]	[£25,995]

7.2 Cynnydd drwy'r pwyntiau tâl

7.2.1 Disgwylir i bob aelod newydd o staff ddechrau ar raddfa isaf y band priodol. Caiff yr Aelod sy'n cyflogi bennu cyflog cychwynnol uwch ar gyfer staff newydd. Rhaid i Aelodau ddilyn y cyngor a roddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ar feini prawf cyflog cychwynnol i ddangos y cyfiawnhad dros gyflog cychwynnol uwch.

7.2.2 Yn amodol ar berfformiad boddhaol, bydd staff unigol yn symud i fyny'r raddfa gynyddol un pwynt ar y tro bob blwyddyn ar y dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth (oni bai bod paragraff 7.2.3 yn gymwys) nes eu bod yn cyrraedd yr uchafswm cyflog ar gyfer eu band.

7.2.3 Pan fydd aelod o staff newydd yn dechrau yn ei swydd ar bwynt tâl 1 ac yn dangos perfformiad eithriadol drwy gydol y cyfnod prawf, caiff Aelodau, ar ddiwedd y cyfnod prawf, symud yr aelod o staff i fyny'r raddfa gynyddol i bwynt tâl 2 cyn y dyddiad y dechreuodd ei gyflogaeth. Wrth wneud hynny, rhaid i Aelodau roi sylw dyledus i'r cyngor a roddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ar feini prawf cyflog cychwynnol. Mewn achosion o'r fath, bydd adolygiadau blynyddol yn y dyfodol yn

[14] Isod mae'r cyflogau a dalwyd i staff cymorth yn 2019-20. Bydd cyflogau o'r fath yn cael eu haddasu fel y nodir ym mharagraff 7.3.1 cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

cael eu gwneud ar y dyddiad y dechreuodd yr aelod o staff ar bwynt tâl 2 (yn hytrach na'r dyddiad y dechreuodd ei gyflogaeth).

7.2.4 Ni chaniateir talu bonws i'r staff o'r lwfans hwn (nac o'r un lwfans arall).

7.3 Mynegai blynyddol

7.3.1 Bydd tâl staff yn cael ei addasu ym mis Ebrill bob blwyddyn yn unol â'r newid yn Enillion Canolrif gros cyflogeion amser llawn yng Nghymru, yn ôl ASHE, rhwng mis Ebrill y flwyddyn honno a mis Ebrill y flwyddyn flaenorol.

7.4 Cyfuniadau staff

7.4.1 Caiff yr Aelodau gyflogi staff mewn unrhyw gyfuniad o fandiau cyflog ac ar yr amod na fydd cost wirioneddol y cyflogau sy'n daladwy mewn blwyddyn yn fwy na chyfanswm gwerth y Lwfans Gwariant Staffio. Cyfrifoldeb yr Aelod yw sicrhau bod cyfanswm cyflogau ei staff yn parhau'n fforddiadwy yn unol â'r lwfans sydd ar gael i'r Aelod yn y dyfodol, gan ystyried newidiadau cynyddrannol wrth i gyflogeion symud ar hyd y graddfeydd cyflog.

7.4.2 Yr enw ar y gwahaniaeth rhwng cost wirioneddol cyflogau staff a chyfanswm gwerth y Lwfans Gwariant Staffio yw'r 'Balans sy'n Weddill'.

7.4.3 Caniateir i'r Balans sy'n Weddill gael ei ddefnyddio i dalu'r costau a amlinellir yn adrannau 7.5 i 7.8 a hefyd i dalu costau eraill sy'n ymwneud â staff megis costau dileu swydd a gymeradwywyd (pan nad yw adran 7.13 yn gymwys), costau atodol lleoliadau gwaith, staff ac interniaid, ac ati.

7.5 Cymorth dros dro

7.5.1 Os bydd ar Aelod angen rhagor o gymorth dros dro na ellir ei dalu o'r Lwfans Staffio Dros Dro yn adran 7.12, caiff ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill at y diben hwn.

7.5.2 Pan fydd Aelod yn cynnig cyfleoedd ar gyfer lleoliadau di-dâl rhaid iddo gadw at y Polisi Lleoliadau Di-dâl.

7.5.3 Pan fydd Aelod yn cynnig lleoliad di-dâl sy'n hwy na phedair wythnos lawn, rhaid rhoi'r intern ar gontract tymor penodol gyda'r Aelod a thalu'r isafswm cyflog iddo ar y raddfa ar gyfer staff cymorth Band 3.

7.6 Cyflogi aelodau'r teulu

7.6.1 O 1 Ebrill 2019, ni chaniateir i Aelod hawlio o'r lwfans hwn (nac o'r un lwfans arall) er mwyn talu cyflogau aelodau o'i deulu.

7.6.2 Nid yw paragraff 7.6.1 yn gymwys i aelodau'r teulu a benodwyd cyn 1 Ebrill 2019. Bydd eu cyflogau hwy yn parhau i gael eu talu o'r Penderfyniad hyd at ddiwedd y Chweched Cynulliad. Yn ystod y cyfnod pontio (sy'n dod i ben ar ddiwedd y Chweched Cynulliad) ni chaiff yr Aelod sy'n cyflogi wella contractau aelodau o'i deulu (bydd aelodau'r teulu'n cael yr addasiad blynyddol i'w cyflog fel y darperir ar ei gyfer ym mharagraff 7.2).

7.7 Darpariaeth yswiriant bywyd i staff Aelodau

7.7.1 Bydd taliad yn cael ei wneud mewn cysylltiad ag aelod o staff a oedd mewn cyflogaeth ar ddyddiad eu marwolaeth.

7.7.2 Bydd y taliad ddwywaith y cyflog terfynol yn y flwyddyn olaf o gyflogaeth, neu, os yn uwch, y flwyddyn cyn y flwyddyn olaf o gyflogaeth.

7.7.3 Pan fydd cyflogeion wedi gweithio llai na blwyddyn galendr, bydd unrhyw daliad yn seiliedig ar gyflog a dalwyd hyd yma.

7.7.4 Nodir y manylion llawn yn y Ddarpariaeth Yswiriant Bywyd i Staff Cymorth Aelodau'r Cynulliad, sydd ar gael gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

7.8 Trosglwyddo arian

7.8.1 Yn achos yr Aelodau hynny a oedd â threfniadau ar waith cyn 1 Hydref 2018 i drosglwyddo arian o'u Lwfans Staffio i'r Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol, caniateir iddynt barhau i drosglwyddo yn ystod y Pumed Cynulliad. O 1 Hydref 2018, ni fydd tîm Cymorth Busnes i Aelodau yn cymeradwyo trefniadau trosglwyddo newydd.

7.8.2 Caiff Aelodau drosglwyddo hyd at 25 y cant o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr i'w Lwfans Staffio os bydd cronfeydd dros ben ar gael. Caiff Aelodau drosglwyddo'r un faint o'u Lwfans Staffio i'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr os bydd cronfeydd dros ben ar gael.

Manylion contractau, talu cyflogau a darpariaethau pensiwn

7.9 Contractau cyflogaeth

7.9.1 Mae'n ofynnol i'r Aelodau roi'r datganiad ysgrifenedig safonol i bob un o'u gweithwyr cyflogedig yn nodi prif delerau ac amodau eu cyflogaeth sydd wedi'i gyhoeddi gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Rhaid i'r Aelodau roi copi wedi'i lofnodi i'r tîm o fewn mis ar ôl i'r gyflogaeth ddechrau.

7.10 Talu cyflogau

7.10.1 Bydd cyflogau staff yn cael eu talu'n fisol fel ôl-daliad ar ddiwrnod gwaith olaf pob mis. Rhaid i'r taliadau gael eu gwneud yn uniongyrchol i gyfrif yr unigolyn drwy drosglwyddiad electronig (Gwasanaethau Clirio Awtomataidd y Bancwyr – BACS).

7.10.2 Caiff staff ofyn am un blaenswm o'u cyflog y flwyddyn, yn unol â chanllawiau'r gyflogres a nodwyd gan Gomisiwn y Cynulliad.

7.11 Darpariaeth bensiwn i staff yr Aelodau

7.11.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am lwfans ar gyfer y gost a dalwyd ganddo wrth gyfrannu at gynllun pensiwn personol unrhyw aelod o staff sy'n cael ei dalu:

- o'r Lwfans Gwariant Staffio; neu
- o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Aelodau mewn perthynas â staff glanhau a gyflogir yn uniongyrchol.

7.11.2 Yr uchafswm sy'n daladwy yw 10 y cant o gyflog gwirioneddol yr aelod staff perthnasol. Ni chaiff y lwfans hwn ei gymryd o'r Lwfans Gwariant Staffio nac o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr.

7.12 Lwfans Staffio Dros Dro (TSA)

7.12.1 Pan fydd unigolyn y telir cyflog iddo gan Aelod o'r Lwfans Gwariant Staffio yn cael ei atal drwy salwch, absenoldeb mamolaeth, absenoldeb rhiant a rennir, absenoldeb tadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu rhag darparu cymorth i'r Aelod, gellir gwneud cais am Lwfans Staffio Dros Dro (TSA). Dim ond am gostau treuliau ychwanegol sy'n llwyr gysylltiedig â galluogi Aelod i gyflawni dyletswyddau Aelod yn

unig ac sy'n wariant angenrheidiol ar gyfer y fath ddyletswyddau y gellir gwneud unrhyw hawliad o'r fath.

7.12.2 Dim ond o dan yr amodau a ganlyn y caniateir gwneud cais am TSA, sef os yw'r aelod staff y mae angen y cymorth yn ei le:

– yn absennol o'r gwaith oherwydd salwch, cyfnod mamolaeth, cyfnod tadolaeth, absenoldeb rhiant a rennir neu absenoldeb mabwysiadu a'i fod yn dal i gael ei gyflogi gan yr Aelod drwy ei Lwfans Gwariant Staffio;

– heb gael ei gyflogi ar sail achlysurol neu dros dro;

– yn absennol, os yw'n sâl, am gyfnod di-dor sy'n fwy na phythefnos;

– yn cyflwyno tystysgrifau meddygol ategol ar gyfer cyfnodau o salwch, tystysgrif mamolaeth (ffurflen MATB1) yn dangos yr wythnos y disgwylir i'r cyfnod absenoldeb ddechrau yn achos cyfnod mamolaeth neu dadolaeth neu dystysgrif paru yn achos absenoldeb mabwysiadu (sy'n dechrau pan gaiff y plentyn ei fabwysiadu);

– yn meddu ar gontract cyflogaeth dilys sy'n pennu'r cyfnodau o salwch, mamolaeth, tadolaeth, absenoldeb rhiant a rennir neu absenoldeb mabwysiadu â thâl.

7.12.3 Pan fydd Aelod yn gwneud cais am TSA pan fydd aelod o staff yn absennol o'r gwaith oherwydd salwch, rhaid i'r Aelod gadw at delerau'r polisi Absenoldeb Salwch ar gyfer absenoldebau tymor byr neu dymor hir.

7.12.4 Pan fydd aelod o staff yn absennol tra y bydd wedi'i atal â thâl a bod y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi cytuno ar delerau'r atal, gellir gwneud cais i'r Bwrdd am TSA.

7.12.5 Seilir uchafswm y TSA a ganiateir ar swm cyflog gros y gweithiwr absennol am gyfnod penodedig (a ddangosir isod).

7.12.6 Anogir yr Aelodau i sicrhau bod gan yr holl staff sy'n rhoi'r cymorth dros dro drefniadau pensiwn yn unol ag arferion cyflogi da.

7.12.7 Mae absenoldeb salwch, cyfnodau mamolaeth a thadolaeth, absenoldeb rhiant a rennir ac absenoldeb mabwysiadu yn cael eu trin yn hollol wahanol at ddibenion cyfrifo'r TSA. Gan hynny, bydd gan Aelod y mae ganddo gyflogai ar absenoldeb mamolaeth, tadolaeth neu absenoldeb rhiant a rennir neu fabwysiadu ac

absenoldeb salwch (ar wahân) gyfle i ddefnyddio dwy gyllideb ar wahân ar gyfer TSA.

7.12.8 Pan fo unigolyn yn absennol oherwydd salwch, bydd y lwfans uchaf sydd ar gael yn cael ei seilio ar chwe mis ar gyflog llawn a chwe mis ar hanner cyflog (gan gynnwys cyfraniadau Yswiriant Gwladol y cyflogwr a chostau pensiwn) i bob cyflogai absennol cymwys.

7.12.9 Unwaith y bydd unigolyn yn absennol, oherwydd salwch, am gyfnod parhaus sy'n fwy na phythefnos, bydd y TSA yn dyddio'n ôl i'r dyddiad cyntaf o absenoldeb.

7.12.10 Pan fo unigolyn yn absennol oherwydd cyfnod mamolaeth, tadolaeth, absenoldeb rhiant a rennir neu absenoldeb mabwysiadu, mae'r lwfans uchaf sydd ar gael yn cyfateb i 26 wythnos o gyflog gros y cyflogai absennol (gan gynnwys cyfraniadau Yswiriant Gwladol y cyflogwr a chostau pensiwn).

7.12.11 Pan fo cais am gymorth dros dro ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch gweithiwr yn defnyddio'r cyfnod hiraf a ganiateir yn y trefniadau hyn, dylai unrhyw estyniad i'r cymorth dros dro gael ei hawlio yn erbyn y Balans sy'n Weddill. Bydd y cyflogai parhaol wedi cyrraedd y terfyn cytundebol ar gyfer hawliau cyflog ac ni fydd costau'r gweithiwr yn ei le yn ychwanegol mwyach at y costau cyflog arferol.

7.12.12 Os bydd cais am gymorth yn codi wedyn mewn perthynas â chyflogai sydd wedi cael 12 mis o absenoldeb salwch â thâl, yna dim ond os bydd cyfnod o 12 mis wedi mynd heibio ers diwedd y cais diwethaf y caniateir y cais hwnnw.

Dileu swydd

7.13 Taliadau dileu swydd i staff sy'n cael eu talu o'r Lwfans Gwariant Staffio

7.13.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am ei gostau wrth roi taliadau dileu swydd i staff cymwys os yw'r Aelod yn peidio â bod yn Aelod am unrhyw reswm.

7.13.2 I fod yn gymwys, mae'n rhaid bod gan y staff o leiaf ddwy flynedd o wasanaeth gyda'r Aelod ar y dyddiad y maent yn peidio â chael eu cyflogi gan y cyn-Aelod.

7.13.3 Cyfrifir taliadau dileu swydd ar sail yr hawliad statudol wedi'i uwchraddio 50 y cant (oni bai bod paragraff (7.13.4) isod yn berthnasol).

7.13.4 Pan fydd un o'r amgylchiadau canlynol yn gymwys, bydd taliadau dileu swydd yn cael eu cyfrifo ar sail hawliad statudol wedi'i uwchraddio 100 y cant os bydd yr Aelod sy'n cyflogi:

a) yn marw;

b) yn ystod tymor y Cynulliad, yn peidio â bod yn Aelod Cynulliad (ond gweler paragraff (7.13.5) isod);

c) yn cael ei drechu mewn etholiad cyffredinol arferol i'r Cynulliad;

d) yn ymddiswyddo oherwydd salwch;

e) yn ailstrwythuro ei dîm o staff yn ystod tymor y Cynulliad.

7.13.5 Nid yw paragraff 7.13.4(b) yn gymwys pan fydd yr Aelod sy'n cyflogi wedi'i wneud yn gyhoeddus ei fod yn bwriadu rhoi'r gorau i fod yn Aelod Cynulliad o leiaf fis cyn gwneud hynny.

7.13.5A Bydd y cyllid ar gyfer diswyddiad sy'n deillio o ailstrwythuro fel y cyfeirir ato ym Mharagraff 7.13.4e), yn cael ei ddidynnu o'r Lwfans Gwariant Staffio. Ym mhob achos arall a ddisgrifir, bydd y diswyddiad yn cael ei dalu allan o gronfeydd canolog ac ni fydd yn cael ei ddidynnu o'r Lwfans Gwariant Staffio.

7.14 Y Gronfa Polisi, Ymchwil a Chyfathrebu

7.14.1 Caiff Aelod hawlio hyd at £2,500 (gan gynnwys TAW) tuag at y gost o dalu am arbenigedd allanol i gynghori neu i helpu, am gyfnod penodedig, er mwyn cyflawni darn o waith ymchwil penodol neu ymgysylltu ag etholwyr ("y gwaith").

7.14.2 Efallai y bydd y gronfa yn cael ei defnyddio ar gyfer ymchwil i:

– Ddatblygu polisi

– Archwilio materion sydd o bwys i etholwyr

– Craffu ar bolisi, deddfwriaeth neu gyllid.

7.14.3 Caiff Aelodau hefyd ddefnyddio'r Gronfa i ymgysylltu â'u hetholwyr. Enghreifftiau nodweddiadol o waith y gellir ei wneud yw:

- Datblygu adnoddau sy'n gwneud cysylltiadau rhwng cyfrifoldebau'r Cynulliad, materion lleol a gweithgarwch yr Aelod;
- Cynorthwyo gyda datblygu Adroddiad Blynyddol a gynhyrchir yn broffesiynol;
- Cynhyrchu cylchlythyrau rheolaidd;

Ni chaniateir defnyddio'r Gronfa ar gyfer gwaith sy'n ymwneud â gwleidyddiaeth y pleidiau.

7.14.4 Caiff yr Aelodau gyfuno'r gyllideb o £2,500 gydag Aelodau eraill i greu cronfa fwy. Caiff Aelodau hefyd drosglwyddo arian i'r blaid i greu cronfa fwy at ddibenion ymchwil yn unig. Caiff Aelod hefyd ychwanegu at y Gronfa â chyllid ychwanegol o'i gyllideb staffio ei hun.

7.14.5 Bydd teitl yr ymchwil y mae'r gronfa wedi cael ei defnyddio ar ei gyfer, ynghyd â chost ac enw darparwr y gwasanaeth, yn cael ei gyhoeddi'n flynyddol gan y Bwrdd.

7.14.6 Ni chaniateir defnyddio'r Gronfa bedwar mis cyn etholiad cyffredinol arferol (h.y. o fis Ionawr mewn blwyddyn etholiad os yw'r etholiad wedi'i drefnu ar gyfer mis Mai).

7.14.7 Rhaid i Aelodau sydd am wneud hawliad:

a) gyflwyno cynnig ysgrifenedig i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau sy'n amlinellu hyd, cost a phwrpas y gwaith gyda digon o fanylion i alluogi'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i ystyried y cais;

b) cael cymeradwyaeth gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau cyn i'r gwaith gychwyn; a

c) sicrhau bod yr egwyddorion cymorth ariannol a nodir yn y Penderfyniad hwn yn cael eu bodloni ar bob achlysur, gan gynnwys yr egwyddor na ddylai unrhyw waith ymwneud â gweithgarwch gwleidyddol plaid (fel y nodir ym mharagraff 1.3.3), ond nid yn gyfyngedig i hynny.

7.14.8 Rhaid i Aelodau gydymffurfio â'r rheolau a'r canllawiau ar ddefnyddio'r Gronfa Polisi, Ymchwil a Chyfathrebu.

Pennod 8: Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol

8.1 Diben

8.1.1A Mae pob Arweinydd Plaid Wleidyddol yn gyflogwr. Rôl y Bwrdd yw darparu lwfans i bob Plaid Wleidyddol yn ogystal â phennu'r fframwaith cyflogaeth drwy ddarparu graddfeydd cyflog, contractau safonedig a pholisïau gorfodol ar gyfer yr holl weithwyr yn ymwneud â meysydd y gellir darparu cyllid ar eu cyfer drwy'r Penderfyniad.

8.1.1 Mae Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol yn bodoli i helpu pleidiau i gyflawni eu gwaith yn y Cynulliad. Dim ond mewn perthynas â chostau sy'n llwyr gysylltiedig â chyflawni dyletswyddau Aelod yn unig ac sy'n wariant angenrheidiol ar gyfer y fath ddyletswyddau y mae'r Lwfans Pleidiau Gwleidyddol ('y lwfans') yn daladwy.

8.1.2 Does dim modd cynhyrchu rhestr gynhwysfawr o'r holl eitemau a ganiateir, ond gallai'r enghreifftiau a ganlyn helpu'r Aelodau i benderfynu a gânt wneud cais ai peidio (os oes unrhyw amheuaeth, dylid cysylltu â'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau):

- cyflogi staff mewn swyddogaeth weinyddol;
- cyflogi staff i wneud gwaith ymchwil;
- costau goramser, teithio, ac ati;
- caffael offer swyddfa a llogi cyfleusterau.

8.1.3 Caniateir i'r gwariant o dan y lwfans hwn gael ei awdurdodi gan Arweinydd Plaid Wleidyddol neu gan Aelod arall o'r fath y mae'r Arweinydd wedi dirprwyo awdurdod iddo. Caiff cyfanswm gwariant blynyddol pob Plaid Wleidyddol o'r lwfans hwn ei gyhoeddi ar wefan y Cynulliad.

8.1.4 Mae'n ofynnol i Aelod sy'n gyfrifol am gyflogi staff Pleidiau Gwleidyddol roi datganiad ysgrifenedig safonol i bob un o'u gweithwyr cyflogedig yn nodi prif delerau ac amodau eu cyflogaeth sydd wedi'i gyhoeddi gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Rhaid i Bleidiau Gwleidyddol ac Aelodau unigol roi copi wedi'i lofnodi i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau o fewn mis ar ôl i'r gyflogaeth ddechrau.

8.1.5 Bydd cyfraniadau perthynol y cyflogwr at Yswiriant Gwladol ar gyfer unrhyw staff a ariennir o dan unrhyw rai o ddarpariaethau'r Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol yn cael eu talu o gronfeydd canolog a hynny heb eu didynnu o'r lwfans hwn.

8.1.6 Rhaid i ddodrefn ac eitemau a brynir sy'n costio £750 neu ragor, neu unrhyw rwymedigaeth gontractiol sydd â gwerth oes o £750 neu ragor, gael eu cyfeirio at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w cymeradwyo, ynghyd ag o leiaf dri dyfynbris cystadleuol ar gyfer yr hyn a wariwyd ar eitemau o'r fath, cyn i unrhyw gost gael ei hysgwyddo neu cyn i gontract gael ei lofnodi. Er enghraifft, rhaid cyfeirio cytundeb/prydles rhentu am dair blynedd am ddodrefn swyddfa, sydd â chost flynyddol o £500, gan mai ei werth oes yw £1,500.

8.1.7 Ni chaniateir talu bonws i'r staff o'r lwfans hwn (nac o'r un lwfans arall).

8.2 Cyfuniadau staff

8.2.1 Caiff Pleidiau Gwleidyddol gyflogi staff mewn unrhyw gyfuniad o'r bandiau cyflog ar yr amod nad yw cost wirioneddol cyflogau'r holl staff sy'n daladwy yn y flwyddyn ariannol honno yn fwy na chyfanswm y lwfans fel a ganlyn:

a) cyfanswm y Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol a fydd ar gael fydd £961,890[15];

b) bydd unrhyw Blaid neu Bleidiau Gwleidyddol sy'n rhan o Lywodraeth Cymru yn cael lwfans gweinyddu craidd o £10,570 am bob Aelod, hyd at uchafswm o £158,480;

c) bydd unrhyw Blaid Wleidyddol nad yw'n rhan o Lywodraeth Cymru yn cael hawlio lwfans gweinyddu craidd o £52,830 os oes ganddi dri Aelod neu ragor;

d) ar ôl dyrannu'r lwfansau gweinyddu craidd, caiff gweddill y Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol ei ddyrannu'n gyfartal ymysg yr holl Aelodau nad yw eu pleidiau'n rhan o'r Llywodraeth.

8.2.2 Yr enw ar y gwahaniaeth rhwng cost wirioneddol cyflogau'r holl staff a chyfanswm gwerth y Lwfans Gwariant Staffio yw'r "Balans sy'n Weddill". Cyfrifoldeb y Blaid

[15] Bydd y swm hwn yn cael ei addasu cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad

Wleidyddol yw sicrhau bod cyfanswm cyflogau'r staff yn parhau'n fforddiadwy yn unol â'r lwfans sydd ar gael i'r Blaid Wleidyddol yn y dyfodol, gan ystyried newidiadau cynyddrannol wrth i gyflogeion symud ar hyd y graddfeydd cyflog.

8.2.3 Caniateir i'r Balans sy'n Weddill gael ei ddefnyddio i dalu'r costau a amlinellir yn adrannau 8.6 i 8.8 a hefyd i dalu costau eraill sy'n ymwneud â staff megis costau dileu swydd a gymeradwywyd (pan nad yw adran 8.9 yn gymwys), costau teithio, llogi cyfleusterau, etc.

8.2.4 Rhaid i'r holl staff gael eu cyflogi ar bwynt cyflog mewn un o bum band cyflog, Pennaeth Staff, Cymorth Grŵp Ychwanegol, Band 1, Band 2 neu Fand 3, (fel y'u nodir yn nhabl 4), a rhaid eu cyflogi yn unol â'r Polisi Recriwtio a roddir i'r Aelodau gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

8.2.5 Ni cheir ariannu mwy nag un swydd sy'n gyfwerth ag amser llawn (37 awr) o'r band Pennaeth y Staff.

8.2.6 Mae'r graddfeydd cyflog cyfwerth ag amser llawn ar gyfer y swyddi hyn yn 2021-22 wedi'u nodi isod.

Tabl 3: Graddfeydd cyflog staff cymorth ar gyfer 2021-22[16].

	Pwynt cyflog 1	**Pwynt cyflog 2**	**Pwynt cyflog 3**	**Pwynt cyflog 4**	**Pwynt cyflog 5**
Pennaeth Staff	[£36,897]	[£38,786]	[£40,776]	[£42,866]	[£45,067]
Cymorth Grŵp Ychwanegol	[£33,542]	[£35,260]	[£37,069]	[£38,968]	[£40,972]
Band 1	[£24,928]	[£27,161]	[£29,603]	[£32,268]	[£35,182]
Band 2	[£21,287]	[£23,416]	[£25,763]	[£28,350]	[£31,206]

16 Isod mae'r cyflogau a dalwyd i staff cymorth yn 2019-20. Bydd cyflogau o'r fath yn cael eu haddasu fel y nodir ym mharagraff 8.4.1 cyn ac yn ystod y Chweched Cynulliad.

Band 3	[£19,276]	[£20,769]	[£22,378]	[£24,118]	[£25,995]

8.3 Cynnydd drwy'r pwyntiau tâl

8.3.1 Disgwylir i bob aelod newydd o staff ddechrau ar raddfa isaf y band priodol. Fodd bynnag, caiff Arweinydd y Blaid Wleidyddol sy'n cyflogi bennu cyflog cychwynnol uwch ar gyfer staff newydd yn unol â'r canllawiau ar feini prawf cyflog cychwynnol. Rhaid i Arweinwyr Pleidiau Gwleidyddol ddilyn y canllawiau i gyfiawnhau cyflog cychwynnol uwch.

8.3.2 Cyhyd ag y bo'u perfformiad yn foddhaol, bydd staff unigol yn symud i fyny'r raddfa gynnydd un pwynt ar y tro bob blwyddyn ar y dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth (oni bai bod paragraff 8.3.3 yn gymwys) nes y byddant yn cyrraedd uchafswm eu band.

8.3.3 Pan fydd aelod o staff newydd yn dechrau yn ei swydd ar bwynt tâl 1 ac yn dangos perfformiad eithriadol drwy gydol y cyfnod prawf, caiff Arweinwyr Pleidiau Gwleidyddol, ar ddiwedd y cyfnod prawf, wneud cais i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau gymeradwyo symud yr aelod o staff i fyny'r raddfa gynyddol i bwynt tâl 2 cyn y dyddiad y dechreuodd ei gyflogaeth. Wrth wneud hynny, rhaid i Arweinwyr Pleidiau Gwleidyddol roi sylw dyledus i'r canllawiau a ddarperir iddynt. Mewn achosion o'r fath, bydd adolygiadau blynyddol yn y dyfodol yn cael eu gwneud ar y dyddiad y dechreuodd yr aelod o staff ar bwynt tâl 2 (yn hytrach na'r dyddiad y dechreuodd ei gyflogaeth).

8.4 Mynegai blynyddol

8.4.1 Bydd tâl staff cymorth yn cael ei addasu ym mis Ebrill bob blwyddyn yn unol â'r newid yn Enillion Canolrif gros cyflogeion amser llawn yng Nghymru, yn ôl ASHE, rhwng mis Ebrill y flwyddyn honno a mis Ebrill y flwyddyn flaenorol.

8.5 Cyflogi aelodau'r teulu

8.5.1 O 1 Ebrill 2019, ni chaniateir i Aelod hawlio o'r lwfans hwn (nac o'r un lwfans arall) er mwyn talu cyflogau aelodau o deulu.[17]

8.5.2 Nid yw paragraff 8.5.1 yn gymwys i aelodau o deulu Arweinydd y Blaid a benodwyd cyn 1 Ebrill 2019. Bydd eu cyflogau hwy yn parhau i gael eu talu o'r Penderfyniad hyd at ddiwedd y Chweched Cynulliad. Yn ystod y cyfnod pontio (a ddaw i ben ar ddiwedd y Chweched Cynulliad) ni chaniateir i gontractau aelodau o deulu Arweinydd y Blaid gael eu cynyddu gan y Blaid Wleidyddol sy'n eu cyflogi (bydd aelodau'r teulu'n cael yr addasiad blynyddol i'w cyflog fel y darperir ar ei gyfer ym mharagraff 8.4.1).

Y balans sy'n weddill

8.6 Offer a deunyddiau swyddfa

8.6.1 Caniateir i Bleidiau Gwleidyddol ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill i brynu neu logi offer swyddfa a deunyddiau swyddfa, ond rhaid i bob penderfyniad i brynu fel hyn gael ei wneud yn unol â gofynion Pennod 6 o'r Penderfyniad hwn.

8.7 Darpariaeth yswiriant bywyd i staff Pleidiau Gwleidyddol

8.7.1 Bydd taliad yn cael ei wneud mewn cysylltiad ag aelod o staff a oedd mewn cyflogaeth ar ddyddiad eu marwolaeth.

8.7.2 Bydd y taliad ddwywaith y cyflog terfynol yn y flwyddyn olaf o gyflogaeth, neu, os yn uwch, y flwyddyn cyn y flwyddyn olaf o gyflogaeth.

8.7.3 Pan fydd cyflogeion wedi gweithio llai na blwyddyn galendr, bydd unrhyw daliad yn seiliedig ar gyflog a dalwyd hyd yma.

8.7.4 Nodir y manylion llawn yn y Ddarpariaeth Yswiriant Bywyd i Staff Cymorth Aelodau'r Cynulliad, sydd ar gael gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

[17] "Aelodau'r Teulu" fel y'u diffinir yn Rheol Sefydlog 3 - Cofnodi Cyflogaeth Aelodau'r Teulu Gyda Chymorth Arian y Comisiwn.

8.7A Polisi ac ymchwil

8.7A.1 Caiff Pleidiau Gwleidyddol ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill i ddod ag arbenigwyr allanol i mewn, am gyfnod penodedig, i gynghori neu i helpu er mwyn cyflawni darn o waith ymchwil penodol ("y gwaith").

8.7A.2 Efallai y bydd y gronfa yn cael ei defnyddio ar gyfer ymchwil i:

- Datblygu polisi,
- Archwilio materion sydd o bwys i etholwyr
- Craffu ar bolisi, deddfwriaeth neu gyllid.

8.7A.3 Rhaid i Blaid sydd am ddefnyddio'i Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol yn y modd hwn:

a) gyflwyno cynnig ysgrifenedig i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau sy'n amlinellu hyd, cost a phwrpas y gwaith gyda digon o fanylion i alluogi'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i ystyried y cais;

b) cael cymeradwyaeth gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau cyn i'r gwaith gychwyn;

c) sicrhau bod yr egwyddorion cymorth ariannol a nodir yn y Penderfyniad hwn yn cael eu bodloni ar bob achlysur, gan gynnwys yr egwyddor na ddylai unrhyw waith ymwneud â gweithgarwch plaid wleidyddol (fel y nodir ym mharagraff 1.3.3), ond nid yn gyfyngedig i hynny.

8.7A.4 Bydd teitl yr ymchwil y mae'r gronfa wedi cael ei defnyddio ar ei gyfer, ynghyd â chost ac enw darparwr y gwasanaeth, yn cael ei gyhoeddi'n flynyddol gan y Bwrdd.

Trefniadau eraill

8.8 Darpariaeth bensiwn i staff Pleidiau Gwleidyddol

8.8.1 Mae gan Bleidiau Gwleidyddol hawl i wneud cais am lwfans mewn perthynas â’u costau wrth dalu cyfraniadau i gynllun pensiwn personol unrhyw staff sydd gan y grŵp.

8.8.2 Yr uchafswm sy’n daladwy yw 10 y cant o gyflog gwirioneddol yr aelod staff perthnasol. Mae’r lwfans hwn yn cael ei dalu o’r cronfeydd canolog ac nid yw’n cyfrif yn erbyn y lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol.

8.9 Trefniadau dileu swydd

8.9.1 Mae’r trefniadau dileu swydd hyn yn gymwys i Bleidiau Gwleidyddol sy’n cynnwys Aelodau a etholwyd i’r Chweched Cynulliad (ac i unrhyw Gynulliad dilynol).

8.9.2 Mae gan Blaid Wleidyddol hawl i wneud cais am gost taliadau diswyddo i staff cymwys os bydd cyfansoddiad y blaid yn newid am y rhesymau a ganlyn:

a) O ganlyniad i etholiad;

b) pan fydd Aelod o Blaid Wleidyddol yn peidio â bod yn Aelod o'r Blaid Wleidyddol yn ystod y Cynulliad, neu

c) unrhyw reswm arall sy’n lleihau neu'n dileu’r hawl i ddefnyddio'r Lwfans Cymorth Plaid Wleidyddol ym mharagraff 8.2.1.

8.9.3 I fod yn gymwys, mae’n rhaid bod gan staff y gwneir taliadau iddynt o leiaf ddwy flynedd o wasanaeth gyda’r blaid sy’n eu cyflogi ar y dyddiad y maent yn peidio â chael eu cyflogi gan y blaid (neu’r cyn-blaid). Cyfrifir taliadau dileu swydd ar sail yr hawliad statudol a nodir yn y ddeddfwriaeth gyflogaeth gyfredol, wedi’i uwchraddio 50 y cant (ond gweler paragraffau 8.9.4 i 8.9.5). Telir y symiau hyn o’r cronfeydd canolog ac ni chânt eu didynnu o’r Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol. Fodd bynnag, pan fydd diswyddiadau oherwydd ailstrwythuro gan y Blaid Wleidyddol, bydd arian yn cael ei ddidynnu o'r Lwfans Cymorth i Bleidiau Gwleidyddol.

8.9.4 Pan fydd un o’r amgylchiadau a ganlyn yn gymwys, bydd taliadau dileu swydd yn cael eu cyfrifo ar sail hawliad statudol wedi’i uwchraddio 100 y cant.

a) bod Aelod (neu Aelodau) o'r blaid yn marw;

b) bod Aelod (neu Aelodau) o'r blaid yn rhoi'r gorau, yn ystod Cynulliad, i fod yn Aelod (ond gweler paragraff 8.10.5 isod);

c) bod Aelod (neu Aelodau) o'r blaid yn cael ei drechu mewn etholiad cyffredinol arferol i'r Cynulliad;

d) bod Aelod (neu Aelodau) yn ymddiswyddo oherwydd salwch;

e) bod y Blaid Wleidyddol sy'n cyflogi yn ailstrwythuro'r tîm o staff yn ystod tymor y Cynulliad (ond gweler paragraff 8.9.3).

8.9.5 Nid yw paragraff 8.9.4(b) yn gymwys pan fydd yr Aelod o'r blaid wedi'i wneud yn gyhoeddus ei fod yn bwriadu rhoi'r gorau i fod yn Aelod Cynulliad o leiaf fis cyn gwneud hynny.

Pennod 9: Aelodau sy'n gadael eu swyddi

9.1 Lwfans dirwyn i ben

9.1.1 Mae gan berson sydd, am ba reswm bynnag, wedi peidio â bod yn Aelod ("cyn-Aelod") hawl i wneud cais am lwfans mewn perthynas â'r gost a ysgwyddwyd yn gyfan gwbl, yn unig ac o reidrwydd wrth gwblhau unrhyw waith a oedd ar y gweill pan beidiodd y person hwnnw â bod yn Aelod.

9.1.2 Mae Aelod yn peidio â bod yn Aelod (ac yn peidio â chael ei drin fel Aelod yn achos (d)) ar y dyddiad y digwydd unrhyw un o'r canlynol:

a) bod yr Aelod yn ymddiswyddo,

b) bod yr Aelod yn marw,

c) bod y Cynulliad yn cael ei ddiddymu, lle nad yw'r Aelod yn ymgeisydd i'w ethol i'r Cynulliad newydd, neu

d) y diwrnod pleidleisio, lle bo'r Aelod yn ymgeisydd i'w ethol i'r Cynulliad newydd ond nad yw wedi'i ethol (fel y darperir ar ei gyfer o dan adran 22(4) o Ddeddf 2006).

9.1.3 Bydd swm y gellir ei hawlio yn cael ei bennu mewn cynllun dirwyn i ben ysgrifenedig y cytunwyd arno rhwng y tîm Cymorth Busnes i Aelodau a'r cyn-Aelod. Cyfrifir y swm drwy gyfeirio at y cyfnod y cytunir arno ar gyfer y broses o ddirwyn i ben a'r Gronfa Costau Swyddfa a Chysylltu ag Etholwyr, y Gwariant Llety Preswyl a'r rhan honno o'r Lwfans Gwariant Staffio sy'n darparu ar gyfer y cyflogau gwirioneddol sy'n cael eu talu i'r staff a oedd yn cael eu cyflogi gan y cyn-Aelod ar y diwrnod y peidiodd â bod yn Aelod. Mae'r cynllun dirwyn i ben y cytunir arno i barhau (yn ddarostyngedig i baragraff 9.1.5) am dri mis fan bellaf ac ni chaiff yr un hawliad ei ystyried mewn perthynas â chostau a ysgwyddir ar ôl diwedd cyfnod y cynllun.

9.1.4 Bydd y swm sy'n daladwy o dan y lwfans hwn yn gostwng yn ôl faint o'r Gronfa Costau Swyddfa a Chyslltu ag Etholwyr, y Gwariant Llety Preswyl a'r rhan honno o'r Lwfans Gwariant Staffio y cyfeirir atynt ym mharagraff 9.1.3 a ordalwyd (gan ddefnyddio'r rheolau pro rata a ddisgrifir ym mharagraff 2.1.1 o'r Penderfyniad hwn).

9.1.5 O ran Aelod sydd wedi marw:

a) bydd y lwfans hwn yn effeithiol os bydd cyfeiriadau at y cyn-Aelod yn cael eu cymryd cyfeiriadau, fel y bo’n briodol, fel cyfeiriadau at gynrychiolwyr personol yr Aelod ymadawedig,

b) nid yw’r cyfnod hiraf o dri mis y cyfeirir ato ym mharagraff 9.1.3 yn gymwys ond mae’n rhaid i’r cynllun ddarparu ar gyfer gorffen y broses o ddirwyn i ben cyn gynted ag y bo’n rhesymol ymarferol o dan yr amgylchiadau.

9.2 Gwaith sydd wedi’i wneud a chostau

9.2.1 Gall cais am waith sydd wedi’i wneud a chostau sydd wedi’u hysgwyddo yn unol â pharagraffau 9.1.1 a 9.1.3 gynnwys y canlynol:

- cyflogau a chyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwr ar gyfer staff sy’n parhau i gael eu cyflogi ynghyd â chyfraniadau pensiwn cysylltiedig;
- rhwymedigaethau contractau staff;
- rhwymedigaethau contract i dalu am logi offer neu drefniadau i brydlesu llety;
- costau post, deunydd swyddfa a ffôn;
- costau teithio.

9.2.2 Nid yw taliadau dileu swydd o dan adrannau 7.13 ac 8.9 yn dod o fewn cwmpas y lwfans hwn.

9.3 Grant Adsefydlu

9.3.1 O ran person sy’n Aelod Cynulliad yn union cyn diddymu'r Cynulliad ac sy'n ymgeisydd i'w ailethol ond nad yw'n cael ei ailethol, mae ganddo’r hawl i hawlio Grant Adsefydlu.

9.3.2 Yn y paragraff blaenorol, mae ‘ymgeisydd i’w ailethol’ yn cynnwys person ar restr ymgeiswyr plaid wleidyddol gofrestredig; ac mae ‘cael ei ailethol’ yn cynnwys person sydd wedi’i ethol dros un o ranbarthau etholiadol y Cynulliad.

9.3.3 Bydd Grant Adsefydlu Aelodau sydd hefyd neu a fu hefyd yn Aelodau Seneddol neu’n Aelodau o Senedd Ewrop ac y mae neu yr oedd eu cyflog Cynulliad wedi’i

ostwng dwy ran o dair yn unol â pharagraff 3.1.2 o'r Penderfyniad hwn, yn cael ei gyfrifo drwy gyfeirio at y lefel cyflog llawn.

9.3.4 Mae'r Grant Ymaddasu sy'n daladwy yn gyfwerth â chyflog un mis (ar y gyfradd sy'n daladwy i Aelodau yn union cyn y diddymiad) ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth a gwblhawyd yn ddarostyngedig i uchafswm sy'n gyfwerth â chwe mis o gyflog.

9.3.5 O ran Aelodau sydd ar unrhyw adeg yn ystod eu cyfnod o wasanaeth (a gyfrifir yn unol â pharagraff 9.4.1) wedi cyflawni swydd ychwanegol fel y'i pennir ym mharagraff 3.1.4, bydd ganddynt hawl i gael taliad ychwanegol ar ffurf Grant Adsefydlu. Bydd y taliad yn cyfatebl i swm y cyflog a dalwyd i ddeiliad y swydd ychwanegol honno yn y tri mis cyn iddo roi'r gorau i'r swydd ychwanegol. Os oedd gan yr Aelod fwy nag un swydd ychwanegol yn ystod y cyfnod hwnnw, y swm uchaf a dalwyd i'r Aelod hwnnw fydd swm y cyflog y seilir y taliad hwn arno. Er hynny, os yw'r Aelod wedi dewis peidio â derbyn cyflog ychwanegol y mae ganddo hawl i'w gael, neu os yw wedi dewis derbyn swm gostyngedig, caiff y taliad ychwanegol o dan y paragraff hwn ei gyfrif drwy gyfeirio at y cyflog heb ei ostwng.

9.4 Cyfrif blynyddoedd o wasanaeth

9.4.1 Wrth gyfrif nifer y blynyddoedd o wasanaeth (at ddibenion paragraff 9.3.4), ni fydd cyfnod fel Aelod yn cael ei gyfrif fwy nag unwaith; bydd unrhyw gyfnod o wasanaeth a anwybyddwyd wrth gyfrif Grant Adsefydlu blaenorol yn cael ei anwybyddu y tro hwn hefyd. Hefyd, anwybyddir unrhyw ffracsiwn o flwyddyn, ac eithrio os bydd Aelod a etholwyd gyntaf mewn etholiad cyffredinol arferol yn methu cwblhau blwyddyn am fod dyddiad y diddymiad cyn yr etholiad cyffredinol arferol nesaf yn llai na blwyddyn ar ôl dyddiad yr etholwyd yr Aelod am y tro cyntaf. Mewn achos o'r fath, ystyrir bod yr Aelod wedi gwasanaethu am flwyddyn gyfan.

9.5 Grant Ymddeol oherwydd Salwch

9.5.1 Mae gan unrhyw Aelod y mae ei iechyd yn ei rwystro rhag parhau i fod yn Aelod Cynulliad hawl i wneud cais am Grant Ymddeol oherwydd Salwch pan fydd yn rhoi'r gorau i fod yn Aelod. Mae lefel y grant sy'n daladwy yn cael ei gyfrif ar yr un sail â chais am Grant Adsefydlu o dan adrannau 9.3 i 9.4.

Ni fydd gan Aelod sy'n hawlio Grant Ymddeol oherwydd Salwch hawl i wneud cais am Grant Adsefydlu y tro nesaf y caiff y Cynulliad ei ddiddymu.

BWRDD **TALIADAU**
REMUNERATION BOARD